

DEN NORSKE KYRKJA

Gudstenestereforma

ORDNING FOR HOVUDGUDSTENESTA

(Til handsaming på KM april 2011)

INNHALD:

Innleiing	s. 2
Ordning for hovudgudstenesta /Høgmesse	s. 4
Hovudgudsteneste / dømme på strukturar	s. 17
Samlingsbøner	s. 19
Synsvedkjenning / Lovnadsord	s. 23
Bønerop Kyrie / kyrielitani	s. 26
Lovsong Gloria	s. 28
Dagens bøn	s. 30
Forbøn	s. 31
I Temaområde	s. 31
II. Modellar	s. 32
III. Formulerte forbøner	s. 37
IV. Litani	s. 41
V. Kyrkjelydssvar	s. 44
Kyrkjeårsprefasjonar	s. 45
Nattverdsbøner	s. 48
Nattverdsordning for særskilde høve	s. 53
Velsigningsord og utsendingsord	s. 55
Sentrale liturgiske tekstar på samiske språk	
- nordsamisk, sørsamisk, lulesamisk	s. 56
Hovudgudstenesta på særskilde dagar i kyrkjeåret	s. 64

INNLEIING

Denne ordninga saman med Allmenne føreskrifter for hovudgudstenesta (sjå s.000) utgjer det overordna regelverket for hovudgudstenesta i Den norske kyrkja. I Rettleiing til hovudgudstenesta blir det gjeve utfyllande forklaringar og rettleiingar.

Rettleiinga omhandlar viktige emne som gjeld heile gudstenesta – om gudstenesterommet, universell utforming, oppgåver, rørsle og posisjon for liturg og medliturgar, song og musikk osv. I ”Rettleiing til hovuddelane av gudstenesta”, vil det bli gjeve utfyllande forklaringar og rettleiingar til kvart enkelt ledd.

Hovudgudstenesta er hovudsamlinga i kyrkjelyden på søndagar og helgedagar, slik dette er forordna av biskopen. I dette dokumentet kjem først strukturen i hovudgudstenesta, med alle ledd og rubrikkar (s. 4-16). Dei liturgiske tekstane i hovudgudstenesta står både i sjølve ordninga (s. 4-16) og avsnitt for avsnitt på sidene 19 til 63.

Ordninga for høgmesse, slik heile ordninga er framstilt på s. 4-16, dannar utgangspunkt for alle andre hovudgudstenester, både når det gjeld struktur, liturgiske tekstar og rubrikkar. Sjå døme på strukturar s. 17.

Uttrykka ”forenkla gudsteneste med nattverd” (2), ”gudsteneste utan nattverd” (3) og ”forenkla gudsteneste utan nattverd” (4) formulerer berre innhaldet av dei typane av hovudgudsteneste som ein feirar lokalt. Det blir avgjort lokalt kva ein kallar dei, til dømes familiegudsteneste, familiemesse, ung messe, og anna.

Ordninga for høgmesse og døma på strukturar er retningsgjevande når den lokale kyrkjelyden skal utarbeida ein eller fleire typar hovudgudsteneste (sjå Allmenne føreskrifter og Rettleiing til lokal grunnordning).

Rubrikkane (**med raud skrift**) i ordninga for hovudgudstenesta / høgmesse (s.4 – 16) gjev nærare føreskrifter om dei ulike ledda i liturgien. Rubrikkane gjeld både for høgmesse og andre typar hovudgudsteneste som den lokale kyrkjelyden vel å feira.

Bokstaven K blir brukt for kyrkjelyden, A for alle (liturg og kyrkjelyd), L for liturg (gudstenesteleiar, som er prest eller annan person som har fullmakt frå biskopen til å forretta hovudgudsteneste). Bokstavane ML (medliturg) blir brukte for tekstlesar(ar), bønleiar, nattverdmedhjelpar(ar), forsongar(ar) og andre som utfører liturgiske tenester og handlingar.

Når det står to bokstavsymbol, L/ML eller ML/L, er det det første bokstavsymbolet som har forrang. Sjå meir utførleg framstilling av oppgåvene til liturg og medliturgar i Rettleiinga.

Sentrale liturgiske tekstar på samiske språk og kvensk (se s.56) kan, der det er naturleg, brukast på hovudgudstenester i alle kyrkjelydane i landet. Også andre språk kan nyttast i somme av gudstenesteledda der det er aktuelt.

Sörsamisk:

Maahta voernges liturgijen tjaalegh saemien gieline (vuartesjh s. 56), gusnie iemie, åejviegyrhkesjimmine nuhtedh laanten gaajhkine åålmeginie.

Lulesamisk:

Guovdásj liturgalasj tevsta sámegiellaj (gehtja bielen 56) dáhkkiji, goassa le luondulasj, aneduvvat oajvvejubmeldievnastusájn gájkka rijka tjoaggulvisájn.

Nordsamisk:

Guovddáš liturgalaš teavsttaid sámegielaide (gč. s. 56) lea vejolaš, dakko gokko lea lunddolaš, atnit váldoipmilbálvalusain buot riikka searvegottiin.

Kvensk:

Sentraalissii liturgian tekstii kainuksi (katto l. 56) saattaa käyttää, sielä missä oon luonnolista, pääjumalanpalveluksissa kaikissa valtakunnan seurakunnissa.

1. ORDNING FOR HOVUDGUDSTENESTA *HØGMESSE*

I. SAMLING

1. FØREBUING

Det kan leggjast til rette for at kyrkjerommet er ope ei stund før gudstenesta, med høve til å tenna lys, sitja stille i ettertanke og bøn.

Klokkeringing

Før dei avsluttande tre slaga, kan det vera informasjon og stille.

Informasjon om gudstenesta i dag

Informasjonen blir avslutta med:

”Lat oss vera stille for Gud”

eller ei anna formulering som førebur kyrkjelyden til å vera saman for Guds andlet.

Kort stille

Tre klokkeslag

2. INNGANGSSALME

Før inngangssalmen kan ein ha ein korsong eller eit preludium, normalt som forspel til salmen.

Det kan vera prosesjon under preludiet/forspelet og/eller inngangssalmen.

Kyrkjelyden står under prosesjonen og inngangssalmen.

Dersom brød og vin ikkje er sett fram på eit eige bord før gudstenesta, blir dette bore inn i prosesjonen og så sett på bordet eller på altaret.

3. INNGANGSORD

Før dei to første inngangsorda kan det leggjast til: L: Kjære kyrkjelyd.

L: Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Far og Herren Jesus Kristus.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå s. 56.

eller

L: Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærleik og Den heilage andens samfunn vere med dykk alle!

eller

L: I namnet til Faderen og Sonen og Den heilage ande.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå s. 56.

Når det er dåp i hovudgudstenesta, vel ein eitt av dei to første inngangsorda.
Inngangsorda kan følgjast av innslag som peikar på særpreg og tema i gudstenesta.

4. SAMLINGSBØN

Samlingsbøner, sjå s. 19 – 22.

Dagens bøn kan brukast som samlingsbøn, sjå ledd 8.

Samlingsbøna kan innleiast med:

ML: Lat oss be **eller** Lat oss takka og be

Samlingsbøna blir avslutta med:

ML: Gud vi bed **eller** Vi bed i Jesu namn.

A: **Amen.**

5. SYNDSVEDKJENNING

kan følgja her, **eller** koma før forbøna. Sjå ledd 16.

Alle bed syndsvedkjenninga.

Før innleiingsordet kan det leggjast til:

L: Vår Herre Jesus Kristus seier: Du skal elska Herren din Gud av heile ditt hjarte og av heile di sjel og av alt ditt vit. Dette er det største og første bodet. Men det andre er like stort: Du skal elska nesten din som deg sjølv.

Synsvedkjenninga blir innleidd med:

L: Lat oss bøya oss for Gud og sanna syndene våre.

eller

L: Lat oss bøya oss for Gud og be om tilgjeving.

eller

L: Lat oss ransaka oss sjølv for Guds andlet og sanna syndene våre.

Det kan seiast eit lovnadsord etter syndsvedkjenninga.

Det kan vera ei kort stille her **eller** før lovnadsordet.

Liturgen kneler under syndsvedkjenninga og den stille stunda. Også kyrkjelyden kan knela.

Synsvedkjenningar og lovnadsord, sjå s. 23-25.

6. BØNEROP KYRIE

Kyrie eleison blir sunge.

Kyrie eleison.

Kriste eleison.

Kyrie eleison.

eller

Kyrie eleison, Gud Fader, miskunna deg (over oss).

Kriste eleison, Herre Krist, miskunna deg (over oss).

Kyrie eleison, Heilag Ande, miskunna deg (over oss).

eller eit anna kyrie, sjå s. 26.
Tekstar på samisk og kvensk, sjå s. 56.

Kyrie kan utvidast til eit kyrielitani. Sjå s. 26.
Kyrie kan utelatast i enkelte gudstenester.

7. LOVSONG GLORIA

- kan utelatast i fastetida

L / ML: Ære vere Gud i det høgste

K: og fred på jorda blant menneske (som) Gud har glede i.

Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg. Amen.

eller

L / ML: Ære vere Gud i det høgste

K: og fred på jorda blant menneske (som) Gud har glede i.

Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

Kor: Vi hyllar deg for din store herlegdom, Herre Gud, himmelske konge, allmechtige Fader.

K: Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

Kor: Herre, Guds einborne Son, Jesus Kristus, Guds Lam som ber all verdsens synder, miskunna deg over oss. Du som sit ved Faderens høgre hand, høyr vår bøn.

K: Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

Kor: For einast du er heilag, einast du er Herren, einast du er Den høgste, Jesus Kristus med Den heilage ande i Faderens herlegdom.

M: Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg. Amen.

Eventuelt kan annan lovsong, eller eitt eller fleire lovsongsomkved brukast. *Sjå s. 28.*

Dåp i hovudgudstenesta har ein vanlegvis her.

8. DAGENS BØN

Dagens bøn kan utelatast, få sin plass her, koma i samband med preika eller bli brukt som samlingsbøn (først og fremst på høgtids dagar).

Bøna blir innleidd med: L: Lat oss alle be.

Bøna blir avslutta med: K: Amen

II. ORDET

I andre hovudgudstenester enn høgmesse kan det vera to lesingar, eller ei lesing (evangeliet). Kyrkjelyden står under evangelieleinga og sit under dei andre lesingane.

9. FØRSTE LESINGA

- frå Det gamle testamentet.

L/ML: Lat oss høyra Herrens ord.

ML: Det står skrive hos/i ...

Lesinga sluttar med: Slik lyder Herrens ord.

Kyrkjelyden kan svara: **K: Gud vere lova.**

10. BIBELSK SALME / SALME

Ein kan syngja ein bibelsk salme, ein annan salme eller det kan vera ei kort stille mellom lesingane.

11. ANDRE LESINGA

- frå Det nye testamentet utanom evangelia.

ML: Det står skrive hos/i...

Lesinga sluttar med: Slik lyder Herrens ord.

Kyrkjelyden kan svara: **K: Gud vere lova.**

12. EVANGELIUM

Halleluja / Salme

Evangelielesinga blir innleidd og avslutta med eit hallelujavers eller ein kort salme.

Ein kan òg ha evangelieprosesjon.

Dersom salme blir brukt, kan ein syngja vers frå salmen både før og etter lesinga. Eventuelt kan ein syngja heile salmen før lesinga. Då kan evangeliet eller annan preiketekst lesast av predikanten i samband med preika.

L/ML: Det står skrive i evangeliet etter...

Kyrkjelyden står under lesinga.

Lesinga sluttar med: Slik lyder det heilage evangeliet.

Kyrkjelyden kan svara: **K: Gud vere lova.**

13. PREIKE

Predikanten preikar vanlegvis over evangelieteksten. Når den første eller andre leseteksten er sett opp som preiketekst, kan den teksten lesast her. Forteljningsteksten kan koma i staden for den oppsette preiketeksten. *Sjå Allmenne føresegner, s.000.*

På høgtidsdagar, og elles når det er ønskjeleg, kan preika ta til med ein kort innleiingsdel før preiketeksten blir lesen.

I preikedelen kan det i samråd med liturgen leggjast inn aktualiserande, dramatiserande eller aktiviserande element som er samordna med preika.

Preika kan avsluttast med lovprisinga:

Ære vere Faderen og Sonen og Den heilage ande, som var og er og vera skal
éin sann Gud frå æve og til æve.

Etter preika kan det vera høve til stille bøn, kort salme, eller ein kan ha meditativ instrumentalmusikk.

14. TRUVEDKJENNING Credo

Dersom det er dåp i gudstenesta, kan truedkjeninga utelatast her.

Eventuelt kan ein her syngja ein truedkjeningssalme.

Kyrkjelyden står under truedkjeninga.

ML/L: Lat oss vedkjennast vår heilage tru.

**A: Eg trur på Gud Fader, den allmektige,
som skapte himmelen og jorda.**

**Eg trur på Jesus Kristus,
Guds einborne Son, vår Herre,
som vart avla ved Den heilage ande,
fødd av Maria møy,
pint under Pontius Pilatus,
vart krossfest, døydde og vart gravlagd,
fór ned til dødsriket,
stod opp frå dei døde tredje dagen,
fór opp til himmelen,
sit ved høgre handa åt Gud, den allmektige Fader,
skal kome att derifrå
og døma levande og døde.**

**Eg trur på Den heilage ande,
ei heilag, allmenn kyrkje,
eit samfunn av dei heilage,
forlating for syndene,
oppstoda av lekamen
og evig liv. Amen.**

Tekstar på samisk og kvensk, sjå s. 56..

eller

**A: Vi trur på éin Gud,
den allmektige Far,
som har skapt himmel og jord,
alt synleg og usynleg.**

**Vi trur på éin Herre, Jesus Kristus,
Guds einborne Son,
fødd av Faderen før alle tider,
Gud av Gud, lys av lys,
sann Gud av sann Gud,
fødd, ikkje skapt,
av same vesen som Faderen.
Ved han er alt skapt.
For oss menneske og til vår frelse
steig han ned frå himmelen.
Ved Den heilage ande og av Maria møy
vart han menneske av kjøt og blod.**

**Han vart krossfest for oss under Pontius Pilatus,
leid og vart gravlagd,
stod opp tredje dagen etter Skriftene
og fór opp til himmelen,
sit ved høgre handa åt Faderen,
skal koma att i herlegdom
og døma levande og døde.
Hans rike skal vera utan ende.**

**Vi trur på Den heilage ande,
som er Herre og gjer levande,
som går ut frå Faderen og Sonen,
som blir tilbeden og æra saman med Faderen og Sonen
og som har tala gjennom profetane.
Vi trur på éi heilag, allmenn og apostolisk kyrkje.
Vi vedkjennest éin dåp til forlating for syndene
og ser fram til oppstoda av dei døde
og eit liv i den komande verda.
Amen.**

15. SALME

Salmen kan utelatast dersom ein syng truedkjeninga.

III. FORBØN

16. KUNNGJERINGAR

- kan plasserast her, ein annan stad i gudstenesta, eller formidlast på annan måte.

SYNDSVEDKJENNING

Synsvedkjenninga kan plasserast her eller etter samlingsbøna, ledd 4.

Alle bed synsvedkjenninga.

Før innleiingsordet kan det leggjast til:

L: Vår Herre Jesus Kristus seier: Du skal elska Herren din Gud av heile ditt hjarte og av heile di sjel og av alt ditt vit. Dette er det største og første bodet. Men det andre er like stort: Du skal elska nesten din som deg sjølv.

Synsvedkjenninga blir innleidd med:

L: Lat oss bøya oss for Gud og sanna syndene våre.

eller

L: Lat oss bøya oss for Gud og be om tilgjeving.

eller

L: Lat oss ransaka oss sjølve for Guds andlet og sanna syndene våre.

Det kan seiast eit lovnadsord etter synsvedkjenninga.

Det kan vera ei kort stille her eller før lovnadsordet.

Liturgan kneler under synsvedkjenninga og den stille stunda. Også kyrkjelyden kan knela.

Synsvedkjenningar og lovnadsord, sjå s. 23-25.

17. FORBØN FOR KYRKJA OG VERDA

Forbøna kan utformast lokalt, eller ein kan bruka ferdig formulerte bøner.

Forbøna er det helst ein medliturg som leier. Dei enkelte bøneavsnitta kan lesast av fleire.

Kvart bøneavsnitt kan avsluttast med ”Gud, vi bed” eller ”Det bed vi deg om, Gud”, lese eller sunge av den som bed bøneavsnittet, eller forbønsleiaren, liturgan eller kantor/forsongar.

Forbøna med lokal utforming kan disponerast etter følgjande temaområde:

1. Folk og nasjonar på jorda.
2. Vårt eige land og folk.
3. Den verdsvide kyrkja og kyrkja i vårt eige land.
4. Vår eigen kyrkjelyd, familieane våre og staden der vi bur.
5. Aktuelle hendingar.

Sjå meir utførleg rettleiing om temaområda, modellar for lokalt tilrettelagte forbøner og formulerte forbøner, s.31.

Forbøna kan innleiast med:

ML/L: Lat oss be for kyrkja og verda.

Kyrkjelydssvar

Etter kvart bøneavsnitt følgjer eit svar frå kyrkjelyden, sunge eller lese. *Sjå s.44.*

Vi minnest dei døde og bed for dei sørgjande

Forbøna kan ein avslutta ved at kyrkjelyden minnest dei som er døde og det har vore halde gravferd for sidan sist kyrkjelyden var samla.

ML/L: Vi reiser oss og minnest dei i kyrkjelyden vår som det er halde gravferd for sidan sist vi var samla.

Kyrkjelyden reiser seg
Ein les opp namna på dei døde.
Kort stille.

ML/L: Lær oss å telja våre dagar, så vi kan få visdom i hjartet. (Sal 90,12)
eller

ML/L: Jesus seier: Eg er oppstoda og livet. Den som trur på meg, skal leva om han så døyr. (Joh 11,26)

Deretter bed ein denne, eller ei liknande bøn:

ML/L: **Miskunnsame Gud, trøyst dei sørgjande og ver dei nær i tida som kjem.**

Her kan kyrkjelyden syngja svaret dei song i forbøna.

18. TAKKOFFER FRÅ KYRKJELYDEN

- kan ein samla inn her eller under salmen i ledd 19.

Under takkofferet kan det framførast høveleg instrumental- eller vokalmusikk.
Takkofferet kan ein samla inn i kyrkjebenkane eller ved at ein går rundt altaret.

Ofringa kan avsluttast med ei kort bøn, til dømes denne:

L: Evige Gud, di er jorda og det som fyller henne. Alt vi eig høyrer deg til. Av ditt eige gjev vi deg attende.

K eller L: **Ta imot oss og gåvene våre i Jesu namn. Amen.**

IV. NATTVERD

19. FØREBUING AV MÅLTIDET

Salme

Takkofferet kan ein samla inn her eller under ledd 18.

Når det blir gjort her, samlar ein inn takkofferet under salmesongen og ber det fram medan altarbordet blir dekt.

Brød og vin blir sett på altaret, dersom det ikkje vart gjort då gudstenesta starta.

Ein legg brød på disken og heller vin i kalken.

Når førebuinga er ferdig, kan ein lesa ei kort bøn, til dømes bønna ovanfor (ledd 18) eller denne:

L: Velsigna er du, Gud. Di er jorda og alt som fyller henne. Av ditt eige gjev vi deg attende. Fyll hjarta våre med din Ande. Og liksom kornet har vorte eitt i brødet og druene i vinen, så gjer oss til eitt med kvarandre og med Herren Jesus Kristus.

K eller L: **Ta imot oss og gåvene våre i Jesu namn. Amen.**

20. TAKKSEIING OG BØN

Helsing PREFASJONSDIALOG

L **syng eller seier:** Herren vere med dykk.
K **reiser seg og syng:** Og med deg vere Herren.
L: Lyft dykkar hjarte.
K: **Vi lyfter våre hjarte til Herren.**
L: Lat oss takka Herren vår Gud.
K: **Det er verdig og rett.**

Innleiande lovprising PREFASJON

Prefasjonar, sjå s.45.

Lovprisinga under innleiinga er anten knytt til kyrkjeåret eller tilpassa den enkelte nattverdsbøna (sjå nedanfor).

Heilag SANCTUS

A: Heilag, heilag, heilag, er Herren Sebaot. All jorda er full av din herlegdom. Hosianna i det høgste. Velsigna vere han som kjem i Herrens namn. Hosianna i det høgste.

Nattverdsbøn med innstiftingsorda VERBA

Nattverdsbøner med innstiftingsord, sjå s. 48.

Under innstiftingsorda lyfter liturgen først disken, deretter kalken.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L: Stort er mysteriet i trua.

A: Kristus døydde. Kristus stod opp. Kristus skal koma att.

Følgjande setning kan leggjast til:

A: Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

Fadervår

Kan lesast eller syngjast.

Vår Far i himmelen!

Lat namnet ditt helgast.

Lat riket ditt koma.

Lat viljen din råda på jorda slik som i himmelen.

Gjev oss i dag vårt daglege brød,

og tilgjev oss vår skuld,

slik vi tilgjev våre skuldnarar.

Og lat oss ikkje koma i freisting,

men frels oss frå det vonde.

For riket er ditt og makta og æra i all æve.

Amen.

eller

**Fader vår, du som er i himmelen.
Lat namnet ditt helgast.
Lat riket ditt koma.
Lat viljen din råda på jorda
så som i himmelen.
Gjev oss i dag vårt daglege brød.
Forlat oss vår skuld,
som vi òg forlet våre skuldmenn.
Før oss ikkje ut i freisting,
men frels oss frå det vonde.
For riket er ditt,
og makta og æra i all æve.
Amen.**

*Det er også høve til å bruka Fadervår etter 1920 liturgien.
Tekstar på samisk og kvensk, sjå s. 56.*

21. NATTVERDSMÅLTIDET

Fredshelsing PAX

L: Guds fred vere med dykk.

K: **Guds fred vere med deg.**

L eller ein medliturg kan deretter leggja til:

L/ML: Lat oss helsa kvarandre med eit teikn på fred.

Kyrkjelyden helsar kvarandre med handtrykk og kan seia Guds fred, eller liknande ord.

Brødsbryting

Her kan brødet brytast.

Følgjande kan ein seia i samband med brødsbrytinga:

L: Brødet som vi bryt, gjev oss del i Kristi kropp.

Vinen som vi drikk, gjev oss del i Kristi blod.

Du Guds Lam AGNUS DEI

Liturgen kan seia, her eller etter Agnus Dei:

L: Kom, for alt er gjort ferdig.

K: **Du Guds Lam, som ber all verdsens synder,
miskunna deg over oss.**

**Du Guds Lam, som ber all verdsens synder,
miskunna deg over oss.**

**Du Guds Lam, som ber all verdsens synder,
gjev oss din fred.**

Utdeling

Utdelingsmåtar, sjå Allmenne føresegner.

Under utdelinga kan det syngjast éin eller fleire salmar, eller det kan vera korsong eller annan høveleg musikk.

Utdelingsorda lyder:

Dette er Jesu lekam.

Dette er Jesu blod.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå s. 56.

eller

Kristi kropp gjeven for deg.

Kristi blod utrent for deg.

Den enkelte kan svara: **Amen.**

Born og andre som kjem fram og viser at dei ikkje skal ta imot nattverden, blir velsigna av den som ber brødet, med handspålegging eller krossteikning. Som velsigningsord tilrår ein å bruka eitt av følgjande ord:

Gud velsigne deg og vare deg.

eller

Herren velsigne deg og vare deg og føre deg til det evige livet.

eller

Herren velsigne deg og vare deg frå det vonde og føre deg til det evige livet.

Dersom det er utdeling med felles knefall, kan fredsønsket koma til slutt eller etter kvart knefall.

Etter utdelinga seier liturgen:

L: Den krossfeste og oppstadne Jesus Kristus har no gjeve oss sin heilage lekam og sitt dyre blod som han gav til soning for alle våre synder.

A eller L: Han styrkje oss og halde oss oppe i ei sann tru til det evige livet.

L kan leggja til: Fred vere med dykk.

Tekstar på samisk og kvensk, sjå s. 56.

22. AVSLUTNING AV MÅLTIDET

Takkebøn

Ei av dei følgjande, ei lokalt utforma eller ei anna høveleg takkebønn:

L/ML: Vi takkar deg, nådige Gud, du som gjennom brødet og vinen har gjeve oss del i Jesu Kristi sigerrike død og oppstode.

K eller L/ML: Styrk oss ved din Ande til vitnemål og teneste i verda.

eller

L/ML: Himmelske Far, takk for dine velsigna gåver. Vi bed at du ved desse gåvene held oss fast i trua på deg, bind oss saman i din kjærleik og stadfester i oss vona om

det evige livet, for Jesu Kristi skuld.

eller

L/ML: Trufaste Gud,
du som i dåpen har gjeve oss barnekår
og gjort oss til arvingar i ditt rike.
Vi takkar deg for dette måltidet
der du har gjeve oss forlating for syndene
og fornya oss i trua på dine lovnader.

K eller L/ML: **Styrk oss ved din Ande til vitnemål og teneste i verda.**

eller

L/ML: Vi takkar deg, visdoms Gud, for den djupe løyndomen i ditt måltid:
Brødet vi har brote, er eitt. Son din har gjeve sitt liv for éi verd og éi
menneskeslekt.

A eller L/ML: **Vi bed deg: Hjelp oss å høyra det ropet du har høyr, å sjå
den nauda du har sett, og å elska nesten vår som oss sjølv.**

Kalken og disken blir dekte med kalkkledet. Kalken og disken, og også vinkanna og
brødøskja kan, om ein ønskjer det, setjast attende på sidebordet.

V. SENDING

23. SALME

Kyrkjelyden står under salmen og velsigninga.
Salmen kan flyttast til Postludium/Utgangsprosesjon, ledd 25.

24. VELSIGNINGA

Når det gjeld velsigningsord som kan brukast på andre hovudgudstenester enn høgmessa, sjå
s.55.

Velsigninga blir lesen eller sungen.
Velsigninga kan den enkelte ta imot ved å gjera krossteikn.

Innleiing til velsigninga kan vera:

Lovprisning BENEDICAMUS

L/ML: Lat oss prisa Herren

K: **Gud vere lova. Halleluja. Halleluja. Halleluja.**

Eller

Hilsen SALUTATIO

L seier eller syng: Herren vere med dykk.

K: **Og med deg vere Herren.**

eller

L *seier*: Ta imot velsigninga.

L: Herren velsigne deg og vare deg.
Herren late sitt andlet lysa over deg og vere deg nådig.
Herren lyfte sitt åsyn på deg og gje deg fred. ✠

Tekstar på samisk og kvensk, sjå s. 56.

Kyrkjelyden kan syngja:

K: Amen. Amen. Amen.

3 x 3 BØNESLAG

25. UTSENDING

Dersom kyrkjelyden blir sitjande under det etterfølgjande postludiet, kan utsendingsorda seiast etter postludiet.

L/ML: Lat oss gå i fred,

A: i Jesu Kristi namn.

eller

A: og tene Herren med glede.

eller

L/ML: Gå i fred.

eller

L/ML: Gå i fred. Ten Herren med glede.

- eller eit anna utsendingsord som høver til særpreget for dagen. Det kan eventuelt òg formulerast eigne utsendingsord, sjå s.55.

26. POSTLUDIUM / UTGANGSPROSESJON

Dersom det er prosesjon ut, kan kyrkjelyden følgja etter prosesjonen.

I staden for postludium kan det syngjast ein salme medan kyrkjelyden går ut.

Etter gudstjenesta kan kyrkjerommet vera ope ei stund med høve til stille bøn og ettertanke.

Ein kan òg følgja opp det diakonale oppdraget ved utsendinga som til dømes fellesskapsamling, soknebod, anna besøksteneste, forbønsteneste og andre handlingar.

HOVUDGUDSTENESTE- dømme på strukturar

1. Høgmesse	2. Dømme på forenkla gudsteneste med nattverd	3. Dømme på gudsteneste utan nattverd	4. Dømme påforenkla gudsteneste utan nattverd
SAMLING	SAMLING	SAMLING	SAMLING
Førebuing	Førebuing	Førebuing	Førebuing
Inngangsort	Inngangsort	Inngangsort	Inngangsort
Samlingsbøn	Samlingsbøn	Samlingsbøn	Samlingsbøn
Syndsvedkjenning*		Syndsvedkjenning*	
Bønerop Kyrie	Bønerop Kyrie	Bønerop Kyrie	
Lovsong Gloria	Lovsong Gloria	Lovsong Gloria	Lovsong Gloria
Dagens bøn **		Dagens bøn**	
ORDET	ORDET	ORDET	ORDET
Første lesinga (GT)	Ein av dagens tekstar frå GT eller NT	Første lesinga (GT)	
Bibelsk salme / salme		Bibelsk salme / salme	
Andre lesinga (NT)		Andre lesinga (NT)	
Evangeliet – blir innleidd og avslutta med halleluja-omkved eller kort salme	Evangeliet – blir innleidd og avslutta med halleluja-omkved eller kort salme	Evangeliet – blir innleidd og avslutta med halleluja-omkved eller kort salme	Evangeliet – blir innleidd og avslutta med hallelujaomkved eller kort salme
Preike	Preike	Preike	Preike
Truvedkjenninga	Truvedkjenninga	Truvedkjenninga	Truvedkjenninga
Salme	Salme	Salme	Salme
FORBØN	FORBØN	FORBØN	FORBØN
Syndsvedkjenning*	Syndsvedkjenning*	Syndsvedkjenning*	Syndsvedkjenning*
Forbøn for kyrkja og verda	Forbøn for kyrkja og verda	Forbøn for kyrkja og verda	Forbøn for kyrkja og verda
		Fadervår	Fadervår
Takkoffer (her eller under neste leddet)	Takkoffer (her eller under neste leddet)	Takkoffer (musikk eller salmesong) / bøn	Takkoffer (musikk eller salmesong) / bøn
NATTVERD	NATTVERD		
Førebuing av måltidet	Førebuing av måltidet		
Salme – takkoffer	Salme – takkoffer		
Takkseiing og bøn	Takkseiing og bøn		
Fredshelsing***	Fredshelsing***		
Måltidet	Måltidet		
Avslutning av måltidet	Avslutning av måltidet		
SENDING	SENDING	SENDING	SENDING
Salme****	Salme****	Salme****	Salme****
Velsigning	Velsigning	Velsigning	Velsigning
Utsending	Utsending	Utsending	Utsending
Postludium eller utgangssalme	Postludium eller utgangssalme	Postludium eller utgangssalme	Postludium eller utgangssalme

- * Etter samlingsbøna eller før forbøna
- ** Kan utelatast. Kan brukast som samlingsbøn, helst på høgtidsdagar.
- *** Siste delen kan utelatast
- **** Her eller som utgangssong

Høgmessa følgjer strukturen ein finn i den venstre kolonnen. Dei andre strukturane er eksempel, til hjelp for lokal utforming av andre typar hovudgudsteneste enn høgmessa. I eksempel 4 kan det sjølvsagt òg vera med bønnerop / kyrie. Denne strukturen kan òg brukast i gudstenester med nattverd. Det kan vera aktuelt når det er mange mindre born til stades. Då kan ein velja Nattverdsordning for særskilde høve (s. 51), med det kortaste av bønnealternativa før innstiftingsorda.

Desse ledda skal vera med i alle hovudgudstenester:

Salmar

Inngangsord

Samlingsbøn

Syndsvedkjenning

Tekstlesing (Evangelium)

Preike

Truvedkjenninga

Forbøn

Fadervår

Velsigning (*Den aronittiske velsigninga. I andre gudstenester kan òg andre velsigningsord brukast*)

Normalt skal det feirast nattverd i hovudgudstenesta.

SAMLINGSBØNER

Ein medliturg eller heile kyrkjelyden bed samlingsbønene. Når syndsvedkjenninga er lagd til samlingsdelen, er det ein medliturg som bed samlingsbøna, men heile kyrkjelyden seier fram syndsvedkjenninga. *Sjå rettleiing s. 000*

1.

Heilage Gud, vi er samla for ditt andlet
for å møta din kjærleik og di sanning.
Send oss din Ande
og gjer oss opne for det som du vil gje oss.
Lat ordet ditt slå rot i hjarta våre,
så Kristus lever i oss, og vi blir eitt i deg
og tener deg i alle ting.

(Omarbeidd etter inngangsbøn frå Danmark, Holger Lissner)

2.

Gode Gud, du som gjev liv til alt som lever.
Vi prisar deg for alt det vakre på vår jord,
og for alt som lèt oss kjenna at du er god.
Her for ditt andlet bed vi: Gjev oss lyttande øyre,
takksame hjarte og villige hender
så vi kan høyra ordet ditt, lovprisa deg for di miskunn,
og i ord og gjerning vitna om dine storverk.

(Omarbeidd etter kollektbøn for 13. søndag etter pinse)

3.

Herre, eg er komen inn i dette heilage huset ditt
for å ta imot det som du Gud Fader, skaparen min,
du Herre Jesus, frelsaren min,
du Heilage Ande, trøystaren min i liv og død,
vil gje meg.
Lat no opp hjartet mitt ved din Heilage Ande,
så eg kan sørgja over syndene mine,
leva i trua på din nåde
og saman med heile ditt folk fornyast kvar dag
i eit sant og heilagt liv.

4.

Gud, vi er komne inn i ditt heilage hus
for å ta imot det du vil gje oss.
Lat no opp hjarta våre,
så vi kan fornyast i trua på deg.

5.

Alle kan be bøna, heller ho kan vera "hermebøn" ved at den som leier bøna, seier ei og ei setning som alle gjentek.

Gud, du er midt iblant oss.
Du omgjev oss på alle sider.
Hald oss i di hand.

6.

I og med at denne samlingsbøna inneheld syndsvedkjenning, utelèt ein i dette tilfellet syndsvedkjenning elles i gudstenesta.

Bøna blir sungen som veksel song mellom Liturg, ML (forsongar/ar) og kyrkjelyd.

Notar, sjå s.000

L: Trufaste Gud, du gjev oss nytt liv i den heilage dåpen.

Vi blir merkte med krossteiknet (+)

L/K: **Vi er dine born. Forny i dag vår tru og vår kjærleik.**

Medliturg auser opp vatn tre gonger frå døypefonten

L: Som regnbogen lyser dine lovnader, Gud.

- eit teikn på di pakt med kvar levande skapning.

ML: Vi kjem til deg med vår takk og vår song.

K: **Vi kjem til deg med vår takk og vår song.**

ML: Du er vår von.

K: **Du er vår von.**

L: Du kjenner våre liv. Ingenting er løynt for deg.

ML: Vi har gjort imot din vilje, vi bryt dine bod.

K: **Vi har gjort imot din vilje, vi bryt dine bod.**

ML: Tilgjev oss, Gud.

K: **Tilgjev oss, Gud.**

L: Du reiste Jesus opp frå grava.

I dåpen blir vi oppreiste til nytt liv med han.

ML: Som regnbogen lyser dine lovnader, Gud.

K: **Som regnbogen lyser dine lovnader, Gud.**

ML: - eit teikn på di pakt med kvar levande skapning.

M: - eit teikn på di pakt med kvar levande skapning.

(Omarbeidd etter ordninga Familiemesse)

7.

”Femteiknsbøna” har sitt opphav i Døvekyrkja i Noreg. Bøna høver spesielt godt i gudstenester med mange born. Setningane er formulerte slik at dei fungerer godt som teiknspråk. Ei gruppe born bør stå framfor kyrkjelyden og visa teikna. Dei i kyrkjelyden som ønskjer det, kan gjera handrørslene saman med gruppa av born.

Lyfte hender.

ML/L: Kjære Gud, du er hos oss.

Tenn ditt lys i oss.

Hendene i kryss framfor brystet.

ML/L: Kjære Jesus, du går med oss.

Lat oss få leva i din fred.

Hendene mot kvarandre framfor brystet med fingertuppene opp.

ML/L: Kjære Gud, du ser oss.

Ta imot våre tankar og stille bønner.

Hendene strekte ut framfor brystet med handflatene opp.

ML/L: Kjære Jesus, du tek våre hender i dine.

Lei oss på din gode veg.

Vi held dei som sit ved sida av oss, i handa.

ML/L: Gode Heilage Ande, takk for at vi ikkje er åleine.

Hjelp oss å sjå kvarandre med kjærleik..

(”Femteiknbøna”. Frå Døvekyrkja. Omarbeidd)

8.

Heilage Gud, du som har gjeve oss livet i gåve.

Takk for at du tek imot oss i dåpen
og styrkjer oss i nattverdens måltid.

Lei oss ved ditt ord

og gjer oss opne for det du vil gje oss.

9.

Modell for lokalt utforma samlingsbøn

Til enkelte gudstenester kan ein bruka andre samlingsbønner enn dei som finst her. Det kan vera bønner henta frå ulike kjelder, eller bønner ein i førebuinga formulerer sjølv.

(Sjå allmenne føresegner)

1. Bøna skal vera eit uttrykk for tru og vedkjenning i kyrkja vår og bøna skal ha liturgisk og poetisk berekraft.
2. Det viktigaste i bøna er å gje ord til at vi, som fellesskap, enkeltmenneske og del av skaparverket, er ”saman for Guds andlet”- med forventning og glede, knytt til møtet med den heilage Gud.
3. Samlingsbøna kan leggja vekt på ulike motiv, til dømes:
 - Takksemd over å vera funnen og teken imot av Gud (jfr. Luk 15).
 - Kvar søndag ein oppstodedag.
 - Jesu Kristi nærvær når vi er samla i hans namn.
 - Overgjeving til Gud.
 - Dåpspåminning.
 - Å vera open for det som Ordet gjer i våre liv.
 - Samlinga om ord og sakrament.
 - Kallet til oppbrot og etterfølgjing.

10.

Samlingsbøn når det har skjedd ulukker eller katastrofar

Når ei ulukke eller ein katastrofe har ramma lokalsamfunnet, nasjonen eller eit anna område i verda, er det naturleg å la opninga av hovudgudstenesta i kyrkjelyden bera preg av dette. Det bør gjerast når ulukka og katastrofen er av ein slik art at det vedkjem heile kyrkjelyden, eller hendinga er allment kjend og kyrkjelyden dermed er innforstått med kvifor dette blir nemnt. Når ulukke og sorg gjeld ein eller nokre få i kyrkjelyden, er det meir naturleg å ta dette med i forbøna i gudstenesta.

Eitt eller fleire høvelege bibelord kan brukast der samlingsbøna elles har sin plass. Til dømes: Sal 130,1-2; Sal 38, 22-23; Sal 44,25-27; Sal 10,1. 12b. 14.

Saman med eller i staden for bibelordet kan ein be ei høveleg bøn, utforma lokalt eller henta frå Sjørgjegudstenesta, Bønebok for eller Den norske kyrkja eller andre kjelder. Som bøn kan òg eit velvalt salmevers brukast, t. d. NoS 710,v 1- Vi rekker våre hender frem.:

Bøna kan innleiast med nokre ord om den aktuelle ulukka/katastrofen. Dersom bibelord blir brukte, kan det seiast:

L: Våre ord kjem til kort i møte med det ufattelege. Lat oss difor henta ord frå Bibelen til vår klage og bøn:

Etter bøna kan det vera ei stille stund, som kan innleiast slik:

L: Lat oss vera stille i ettertanke og bøn.

Ein tilrår at gudstenesta held fram med Kyrie eleison eller eit høveleg Kyrielitani.

SYNDSVEDKJENNING /LOVNADSORD

Alle ber og seier fram syndsvedkjenninga.

1.

Gud, ver meg nådig!

Eg har synda mot deg og svikta min neste

- med tankar og ord,

med det eg har gjort,

og med det eg har forsømt.

Tilgjev meg mi synd for Jesu Kristi skuld.

Skap i meg eit reint hjarte

og gjev meg kraft til nytt liv ved din Heilage Ande.

2. (forkorta versjon av 1)

Gud, ver meg nådig!

Tilgjev meg mi synd for Jesu Kristi skuld.

Skap i meg eit reint hjarte

og gjev meg kraft til nytt liv ved din Heilage Ande.

3.

Gud, du kjenner og elsker oss alle.

Vi har gjort deg imot.

Vi har gløymt deg og det du vil vi skal gjera.

Vi har tenkt meir på oss sjølve enn på andre.

Tilgjev oss for Jesu skuld.

4.

Ver meg nådig, Gud, i din kjærleik,

stryk ut mitt brot i di store miskunn.

Vask meg rein for skuld,

og reins meg for mi synd!

Sjå, du gler deg over sanning i mitt indre,

du lærer meg visdom i det løynde!

Gud, skap i meg eit reint hjarte,

Gjev meg ei ny og stødig ånd.

(utdrag frå Salme 51)

5.

Heilage Gud,
Du har synt oss din gode vilje for livet.
Du har gjeve oss éi jord
til bustad for alle menneske.
Vi vedkjenner
at vi ved våre haldningar og handlingar
skader det livet du har skapt.
Tilgjev oss vår synd.
Gjev oss visdom og mot
til å gjera din vilje.

(Omarbeiding av nr. 5, s. 168 i Forslaget)

6.

Heilage Gud, himmelske Far.
Sjå i nåde til meg, syndige menneske,
som har såra deg med tankar, ord og gjerningar
og kjenner den vonde hug i hjarta mitt.
For Jesu Kristi skuld
ha tol med meg.
Tilgjev meg alle mine synder,
Og gjev at eg må ottast og elska einaste deg.

7.

Modell for lokalt utforma syndsvedkjenning

Til enkelte gudstenester kan det brukast andre syndsvedkjenningar enn dei som finst her. Det kan vera bønner henta frå ulike kjelder eller bønner som ein i førebuinga formulerer sjølv. Sjå allmenne føresegner, s.000.

1. Syndsvedkjenninga skal vera eit uttrykk for tru og vedkjenning i kyrkja vår og ho skal ha liturgisk og poetisk bærekraft.
2. Syndsvedkjenninga bør ikkje vera for ordrik. Dei ferdig formulerte syndsvedkjenningane kan her vera retningsgjevande.
3. Syndsvedkjenninga må uttrykkja spenninga mellom Guds gode vilje for livet og det at mennesket syndar og kjem til kort.
4. Syndsvedkjenninga har både ei kollektiv og ei individuell side. Begge sidene er der uavhengige av den forma syndsvedkjenninga har ("eg" eller "vi".) Lokalt utforma syndsvedkjenningar kan difor formulerast både i eg-form og vi-form.
5. I gudstenester på "Dagen for skaparverket" og i gudstenester prega av faste og bot er det naturleg med kollektivt utforma syndsvedkjenning. Då kan syndsvedkjenninga ha større omfang enn i dei vanlege gudstenestene.

LOVNADSORD

Eitt av desse, eller eit anna høveleg lovnadsord kan ein seia etter syndsvedkjenninga:

L: Guds ord seier: Dersom vi sannar syndene våre, er han trufast og rettferdig, så han tilgjev oss syndene og reinsar oss for all urettferd. (1 Joh 1,9)

eller

Så høg som himmelen er over jorda, så veldig er Herrens miskunn over dei som fryktar han. Så langt som aust er frå vest, tek han syndene våre bort frå oss. (Salme 103,11-12)

Etter lovnadsordet kan kyrkjelyden eller ein medliturg be følgjande takkebøn:

Gode Gud, takk for at vegen til deg alltid er open i Jesus Kristus.
Hjelp oss å tru ordet ditt om tilgjeving.

eller

Gode Gud, takk for at vegen til deg alltid er open i Jesus Kristus.
Hjelp oss å leva i di tilgjeving.

eller

Gode Gud, takk for at vegen til deg alltid er open i Jesus Kristus.
Hjelp oss å leva i din nåde.

BØNEROP KYRIE / KYRIELITANI

Kyrie eleison

Ulike bønerop / kyriesongar finn ein i:

- Organistens gudstenestebok
- Liturgisk musikk, hefte 1-3
- Norsk Salmebok
- Salmer 1997
- Ny framtidig Salmebok

og eventuelt andre kjelder

Kyrielitani

1.

F: Herre Jesus, du er vår fred.

A: Kyrie eleison.

F: Du fører saman det som var skilt.

A: Kyrie eleison.

F: Du gjev oss den glade bodskap.

A: Kyrie eleison.

F: Du gjev oss forlating for syndene.

A: Kriste eleison.

F: Du har vunne over døden.

A: Kriste eleison.

F: Du gjev oss nytt liv.

A: Kriste eleison.

F: Du som sit ved Faderens høgre,

A: Kyrie eleison,

F: du skal koma attende i herlegdom.

A: Kyrie eleison.

F: Du samlar dine truande i Faderens rike.

A: Kyrie eleison.

2.

Modell for utforming av kyrielitani

Ein kan i fellesskap utarbeida eit kyrielitani til ei bestemt gudsteneste. Dette kan vera særleg aktuelt ved gudstenester i konfirmasjonstida, gudstenester der unge er involverte i førebuing og gjennomføring, ved gudstenester i samband med til dømes Dagen for skaparverket, Nord-Sør søndagen, Freds- og menneskeretts-søndagen, Søndagen for dei forfølgde, Diakoni-søndagen, Aids-dagen og søndagar i fastetida.

Det kan formulerast nokre ”rop” og ein kan velja eit kyrieomkved (gjerne treledda) som blir sunge mellom ropa. Ropa kan formast som korte forteljingar, vitnemål, eller andre former for konkrete utsegner på vegner av dei som klagar si naud.

Ropa kan lyda frå ulike stader i kyrkjerommet. Dei kan òg uttrykkjast ved drama, dans, bilete og liknande.

LOVSONG GLORIA

1.

Salme som lovsong (*i tillegg til eller i staden for "Ære vere Gud i det høgste..."*)
Lovsong IV i noverande gudstenesteboka (Som laudamus: NoS 264, v. 2-4.

Vi lovar, prisar, tilbed deg,
vi gjev deg takk og ære.
Med evig truskap herskar du,
ditt namn velsigna vere!
Ja, utan grenser er di makt,
og alt må skje som du har sagt,
du allmakts Gud og Fader.

Å Jesus Krist, Guds eigen Son,
som herskar med din Fader,
forsonar, ver vår hjelp og von
og trøyst mot alt som skader.
Gjev oss din nåde, du Guds Lam,
som bar all verdsens synd og skam,
du Herre, høg og heilag.

Du Heilag Ande, største skatt,
du kan oss evig trøyste
og verne dei mot Satans vald
som Jesus Krist forløyste.
I naud og fare styrk vår von
ved trua på Guds eigen Son,
og gjer oss sæle! Amen.

Alternativt kan ein bruka eitt vers:

Vi lovar deg, vi takkar deg,
vår Skapar og vår Herre!
Å Jesus Kristus, du Guds Son,
velsigna evig vere!
Du ber all verdsens synd og skam,
miskunn deg over oss, Guds Lam,
ved Heilaganden! Amen

2.

NoS 943 – Måne og sol, ev. med innleiinga:
L/ML: Syng for Herren, pris hans namn. Forkynn frå dag til dag hans frelse.

eller

L/ML: Ære vere Gud I det høgste.

K: Og fred på jorda blant menneske (som) Gud har glede i.

3.

L / ML: Ære vere Gud i det høgste

K: og fred på jorda blant menneske (som) Gud har glede i.

Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

Kor: Lova vere Gud, vår skapar,
vi lovsyng deg med jubel.

M: Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

Kor: Lova vere Jesus, vår frelsar,
vår pris skal stiga opp til deg.

M: Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

Kor: Lova vere Anden, vår trøystar,
vi jublar over dine verk.

M. Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg. Amen.

4.

L / ML: Ære vere Gud i det høgste

K: og fred på jorda blant menneske (som) Gud har glede i.

Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

Kor: Du, Gud som råder over sol og stjerner og kallar fram kvart strå på jorda,
ditt auge ser all naud i verda, og du er ein Far, er vår Far.

M: Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

Kor: Jesus Kristus, vår bør den bar du og lyfte skulda av oss.

Oppstaden er du alltid hos oss, evig bed du for oss hos Far.

M: Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg.

Kor: Heilage Ande, du nyar oppatt jordas andlet og gjev all verda liv.

Til syndarar talar du trøyst og lyser oss heim til Far, til vår Far.

M: Vi lovar deg, vi prisar deg, vi tilbed deg, vi opphøgjer deg. Amen.

(fra Liturgisk musikk, hefte 1, s. 11 / Egil Hovland)

Ein kan bruka andre høvelege salmar eller lovsongar - valde etter temaet i gudstenesta og/eller tida i kyrkjeåret. Eventuelt kan eitt eller fleire lovsongsomkvad brukast.

Notar til leddet Lovsong GLORIA:

- Organistens gudstenestebok
- Liturgisk musikk, hefte 1-3
- Norsk Salmebok

- Salmer 1997
- Ny framtidig Salmebok og eventuelt andre kjelder

DAGENS BØN

Utforminga av Dagens bøn til søndagane og helgedagane i kyrkjeåret blir ferdig seinare, og då med sikte på å få klar Dagens bøn til 2. rekkje i kyrkjeåret 2011/12.

FORBØN

Sjå Rettleiing, s. 000.

I. TEMAOMRÅDE

Forbøn for kyrkja og verda – lokalt tilrettelagd

Forbøna med lokal utforming kan disponerast etter temaområda nedanfor. Under kvart temaområde er det lista opp ei rekkje stikkord, til hjelp i det førebuande arbeidet med bønna. Når den konkrete bønna skal utformast, vil det vera nødvendig å gjera eit utval i stikkordslista nedanfor, evt. også ta inn andre tema, ut frå den aktuelle situasjonen og ut frå det preget ein vil at gudstenesta skal ha.

Nokre stikkord er i det følgjande lista opp under fleire av temaområda. Det inneber at dei kan koma til uttrykk i den delen av forbøna der det er aktuelt og naturleg.

Rekkefølga for temaområda kan endrast. Det samme gjeld rekkefølga på stikkorda under det enkelte temaområdet. Slik vil ein gjennom forbøna i praksis kunna fokusera på det som er karakteristisk for den aktuelle gudstenesta.

Forbøn for takkofferet i gudstenesta tek ein med der det er naturleg.

1. Folk og nasjonar i verda

Menneske i naud, bl.a.: Menneske ramma av ulukker og katastrofer, fattigdom, krig og konflikhtar og anna naud og krise.

Kamp for fred og rettferd.

Vern om menneskeverdet, frå livet startar til livet tek slutt.

Vern om skaparverket.

Anna internasjonal forvaltarteneste.

Menneske med leiaransvar i verdssamfunnet.

Internasjonale organ og organisasjonar.

2. Vårt eige land og folk

Menneske i naud: Sjuka, einsame, fattige, menneske utsette for vald og overgrep, menneske ramma av ulukker, katastrofer og kriser.

Menneske med leiaransvar (nasjonalt, regionalt og lokalt).

Kongen og hans hus (Kongen bør nemnast med namn).

Oppvekstvilkåra for born og unge.

Arbeid med å integrera og inkludera ulike grupper.

Vern om menneskeverdet, frå livet startar til tek slutt.

Vern om skaparverket.

Vårt eige land og den rolla det har i verdssamfunnet.

Anna forvaltarteneste, nasjonalt og regionalt.

3. Den verdsvide kyrkja og kyrkja i vårt eige land

Den verdsvide kyrkja. Misjon og diakoni.

Misjonsprosjekt og venskapskyrkjelydar.

Menneske som blir forfølgde på grunn av si tru.

Leiarskap og styrande organ i Den norske kyrkja, nasjonalt og regionalt.
Biskopen i bispedømmet (bør nemnast med namn).
Gudstenestelivet i kyrkja, diakoni og trusopplæring.
Andre kyrkjefamfunn i Norge.
Kontakt og dialog med andre trussamfunn.
Framgang for evangeliet.

4. Vår eigen kyrkjelyd, familiane våre og staden der vi bur

Lokal kyrkjelyd, døypte, konfirmantar, born og unge (og andre).
Menneske med leiaransvar i kyrkjelyden.
Aktuelle planar og prosjekt.
Gudstenesteliv, diakoni og trusopplæring.
Familiane våre, andre nære relasjonar og vi som er saman i gudstenesta.
Enkeltmenneske, grupperingar og institusjonar i lokalsamfunnet. Barnehage, skule, sjuke/aldersheimar og liknande.
Arbeidsplassar, familie, naboskap, menneske som har bede om forbøn.
Lokal forvaltarteneste og vern om skaparverket.
Kall til tru og teneste.

5. Aktuelle hendingar

Ein kan be for aktuelle hendingar i dei temaområda ovanfor der dei naturleg høyrer heime, eller ein kan be for dei aktuelle hendingane i eit eige avsnitt.

II. MODELLAR FOR LOKALT TILRETTELAGDE FORBØNER

Forbønsmodell 1 (følgjer temaområda)

Når denne bøna blir førebudd, bør det gjerast klart om ein berre skal nemna bønneemne eller om det skal utarbeidast fullstendige bønner. Eit bønneemne bør vera kort og presist formulert og på den måten gje ei retning og vera til hjelp for den stille bøna til den enkelte.
Dersom ein utarbeider fullstendige bønner, kan den stille stunda i kvart bønneledd utelatast.

ML/L: Lat oss be folk og nasjonar i verda.

ML: Vi bed for/om... takkar for:

Her nemner ein nokre konkrete bønneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta

(Stille bøn)

Gud, vi bed.

K: Kyrkjelydssvar

ML/L: Lat oss be for vårt eige land og folk.

ML: Vi bed for/om... takkar for:

Her nemner ein nokre konkrete bønneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta.

(Stille bøn)

Gud, vi bed.

K: Kyrkjelydssvar

ML/L: Lat oss be for den verdsvide kyrkja og kyrkja i vårt eige land.

ML: Vi bed for/om... takkar for:

Her nemner ein nokre konkrete bønneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta.

(Stille bøn)

Gud, vi bed.

K: Kyrkjelydssvar

ML/L: Lat oss be for vår eigen kyrkjelyd og staden der vi bur.

ML: Vi bed for/om... takkar for:

Her nemner ein nokre konkrete bønneemne, eller det følgjer ei formulert bøn om temaet i overskrifta..

(Stille bøn)

Gud, vi bed.

K: Kyrkjelydssvar

Forbøna kan avsluttast med:

ML/ L: Stille vil vi no leggja fram for deg det kvar og ein av oss har på hjartet.

Stille bøn

L: I dine hender, Gud, legg vi alt og alle vi no har bede for, i Jesu Kristi namn..

K: Bønerop

Forbønsmodell 2 (lystenning)

Sjå rettleiing, s.000.

Denne modellen kan vera aktuell blant anna i gudstenester der born og unge (til dømes konfirmantar) tek del i førebuinga og gjennomføringa av gudstenesta.

Vel 3 – 6 av bønneemna og utform dei i samsvar med modellen nedanfor.

Eventuelt kan bøna disponerast etter temaområda (sjå s. 000).

Kvart av bønneavsnitta kan gjennomførast slik:

ML/ L: Lat oss venda oss til Gud i bøn.

Vi tenner eit lys for...

Eit lys blir tent på ein lysglobe eller på eit bord med bønelys.

og takkar / bed for / om...

Her følgjer ei eller fleire bønner for det bønneemnet lyset vart tent for.

Her kan følgja *Stille bøn*

Gud, vi bed.

K: Kyrkjelydssvar

Forbønsmodell 3 (salmø)

Sjå rettleiing, s.000.

Salmar kan òg brukast og høva godt under forbøna, gjerne slik at dei blir sungne vers for vers.

Det kan då utformast aktuelle bønner med utgangspunkt i kvart enkelt vers.

Døme på nokre salmar som kan høva:

Vi rekker våre hender frem (NoS 710)

Vær meg nær, å Gud (NoS389)

Eg faldar mine hender små (NoS 725 / 726)

Da jeg trengte en neste (NoS 707)

Gjev fred, å Herre Gud, gjev fred i våre harde tider (NoS 722)

Vår himmelske Far (S97 92)

Forbønsmodell 4 (fire himmelretningar)

Sjå rettleiing, s. 000.

Denne modellen kan blant anna vera aktuell i gudstenester med misjon og internasjonal diakoni som tema.

Ein utarbeider aktuelle bønner som har samanheng med kvar av dei fire himmelretningane. Det kan vera bønner for systerkyrkjer, menneske i konflikter og katastrofer, for skaperverket eller aktuelle hendingar. Forbøn for takkofferet i gudstenesta kan ein plassera ved den himmelretninga der det er naturleg.

Forbøna kan innleiast slik:

ML/L: Lat oss be for kyrkja og verda ved å reisa oss og venda oss i dei fire himmelretningane.

Kyrkjelyden reiser seg.

1. Aust

ML/L: Vi vender oss mot aust og bed for syskena våre der.

Kyrkjelyden vender seg mot aust.

Det kan tennast eit lys mot aust, på ein lysglobe eller på eit bord med fire "bønelys".

Vi bed for/om... /takkar for ...

Her følgjer ei eller fleire bønner som har sammenheng med Aust

Den som bed, avsluttar bøna med: Gud, vi bed

A: Lat viljen din råda, lat viljen din råda, lat viljen din råda på jorda, å Gud eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden:

2. Vest

L: Vi vender oss mot vest og bed for syskena våre der.

Kyrkjelyden vender seg mot vest.

Det kan tennast eit lys mot vest, på ein lysglobe eller på eit bord med fire "bønelys".

Vi bed for/om... /takkar for ...

Her følger ei eller fleire bønner som har sammenheng med Vest.

Den som bed, avsluttar bøna med: Gud, vi bed.

A: Lat viljen din råda, lat viljen din råda, lat viljen din råda på jorda, å Gud eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden:

3. Sør

L: Vi vender oss mot sør og bed for syskena våre der.

Kyrkjelyden vender seg mot sør.

Det kan tennast eit lys mot sør, på ein lysglobe eller på eit bord med fire ”bønelys”.

Vi bed for/om... /takkar for ...

Her følger ei eller fleire bønner som har sammenheng med Sør.

Den som bed, avsluttar bøna med: Gud, vi bed.

A: Lat viljen din råda, lat viljen din råda, lat viljen din råda på jorda, å Gud eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden:

4. Nord

L: Vi vender oss mot nord og bed for vår eigen del av verda

Kyrkjelyden vender seg mot nord.

Det kan tennast eit lys mot sør, på ein lysglobe eller på eit bord med fire ”bønelys”.

Vi bed for/om... /takkar for ...

Her følger ei eller fleire bønner som har sammenheng med Nord

Den som bed, avsluttar bøna med: Gud, vi bed.

A: Lat viljen din råda, lat viljen din råda, lat viljen din råda på jorda, å Gud eller eit anna høveleg svar frå kyrkjelyden:

Forbønsmodell 5 (Bønevandring)

Sjå rettleiing, s.000.

Bønevandringa kan ein ha under forbøna i gudstenesta, eventuelt samtidig med nattverdmåltidet. Bønevandringa kan òg utvidast til å bli ei eiga vandregudsteneste.

Undervegs i vandringa bør det vera musikk, gjerne ei veksling mellom instrumentalmusikk og song, anten solosong eller korsong.

Eksempel på stasjonar i bønevandringa:

- Stille bøn ved altarringen – høve til å knela ned i bøn og ettertanke.
- Personleg forbøn, eventuelt med handspålegging – på ein stad i rommet der ein kan vera litt for seg sjølv.
- Velsigning – den enkelte kan knela medan ein medarbeidar legg handa på hovudet og velsignar med ei fast formulert velsigning.
- Dåpspåminning – ved døypefonten. Den enkelte blir teikna med krossteiknet og høyrer eit lovnadsord.
- Bønekrukke – høve til å skriva bønelappar, eventuelt teikna bønner (for born og vaksne som uttrykkjer seg lettare med teikningar enn med ord). Vel gjerne papir i ulike fargar, med opplysning om at dei som skriv på eit bestemt farga ark, ønskjer at bønene blir lesne opp. Bønelappane kan leggjast i krukker og berast fram til altaret når bønevandringa er slutt.

- Lystenning – i lysglobe og/eller annan stad i rommet.
- Skriftemål – dei som ønskjer å få tilsagt forlating for syndene, kan knela ned ved stolar som er sette fram og sanna syndene sine (sjå rettleiing om skriftemål s.000). Liturgen/medliturgen legg hendene på hovudet til den som kneler og seier tilseiingsorda: *”Etter vår Herre Jesu Kristi ord og føresegn tilseier eg deg nådig forlating for alle dine synder, i namnet til Faderen og Sonen og Den Heilage Ande.”*
- Fotvasking – Dette er mest aktuelt på spesielle gudstenestedagar, til dømes skjærtorsdag.
- Andre element, t.d. knytte til temaet i gudstenesta. Stasjonar som gjev informasjon om og hjelp til fordjuping. Symbolhandlingar, formingsoppgåver og liknande.
- Kunstverk som stad for ettertanke og bøn. Gjerne installasjonar eller samtdiskunst som ein kan låna/leiga av kunstnarar.

I gudstenester utan nattverd kan bønemandringa avsluttast med at ein bed Fadervår som fellesbøn.

I gudstenester der bønemandringa skjer samtidig med nattverdmåltidet, avsluttar ein vandringa etter at alle har teke imot nattverden, og liturgen ser at det er tid for å avslutta vandringa. Då kan bønekrucker berast fram og setjast på altaret.

Deretter kjem tilseiingsorda i nattverden. Etter desse orda kan eventuelt nokre av bønene lesast (dersom det er opplyst om det på førehand) – og det heile kan avsluttast med denne eller en anna høveleg bøn:

L: I dine hender, Gud, legg vi alt og alle vi no har bede for, i Jesu Kristi namn.

III. FORMULERTE FORBØNER

FORBØN 1

ML/L: For di kyrkje på jorda, for fellesskap mellom dei truande og framgang for evangeliet i heile verda bed vi deg, Gud.

K: **Kyrkjelydssvar** (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L: For di kyrkje i landet vårt, for biskopen vår og kyrkjelydane våre, for alle dine tenarar og medarbeidarar bed vi deg, Gud.

K: **Kyrkjelydssvar** (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L: Om vekst i trua gjennom Ordet og Sakramenta, om truskap i bønna, om tolmod og glede bed vi deg, Gud.

K: **Kyrkjelydssvar** (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L: Om fridom og fred i verda, om brød for dei som svelt, om rettferd for flyktingar og forfølgde, og om fellesskap over grensene bed vi deg, Gud.

K: **Kyrkjelydssvar** (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L: For vår konge og hans hus, for alle som har leiaransvar mellom oss bed vi deg, Gud.

K: **Kyrkjelydssvar** (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L: For alle sjuke og nedbrotne, for einsame og forlatne, for alle i freisting og fare bed vi deg, Gud.

K: **Kyrkjelydssvar** (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

ML/L: Om ditt nærvær i all naud, om kraft til å tena og til ein gong å nå det evige livet bed vi deg, Gud.

K: **Kyrkjelydssvar** (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

Eventuelt kan det følgja stille bøn innleidd med orda:

ML/ L: Stille legg vi no fram for deg det kvar av oss har på hjartet

Stille bøn

ML/L *avsluttar med:*

Gud, vi bed deg.

K: **Kyrkjelydssvar** (kort svar frå kyrkjelyden – lese eller sunge)

Forbøn 2

Allmechtige, evige Gud, vi takkar deg og prisar ditt heilage namn,
for du er god og di miskunn tek aldri slutt.

Vi bed for den verdsvide kyrkja.

Gjev einskap mellom alle truande.

Lat evangeliet ha framgang i alle land.

Sjå i nåde til det folket du gav

dine lovnader i den gamle pakta.

Styrk forkynnarar og misjonærar

og alle som strir den gode striden i trua.

(For... Aktuelle bønneemne kan nemnast.)

Hald oss fast i di sanning.

Det bed vi deg om, Gud.

K: Kyrkjelydssvar

Vi bed for kyrkjelyden vår.

Gjev oss mot og vilje til å tena deg.

Styrk oss gjennom ordet og sakramenta,

så vi får kraft og vilje til å stå saman mot vonde krefter.

Kall konfirmantane våre til eit liv

i tru og teneste.

(Om... aktuelle bønneemne kan nemnast)

Lei oss ved ditt ord og din visdom.

Det bed vi deg om Gud.

K: Kyrkjelydssvar

Vi bed for menneske som har det vondt,

for sjuke og einsame,

for heimlause,

for flyktningar og krigsoffer,

for dei som lid urett og er undertrykte i alle land,

og for dei som nyleg er komne til landet vårt.

(For... Aktuelle bønneemne kan nemnast.)

Hjelp oss å verna om menneskeverdet

frå livet startar til livet tek slutt,

det bed vi deg om, Gud.

K: Kyrkjelydssvar

Vi bed for verda.

Vara alle folk på jorda frå flaum og tørke

og velsign oss med godt og tenleg vêr.

Gjev oss vilje til å ta vare på jorda du har gjeve oss.

Gjev fred og fridom for folk og nasjonar,

rettferd i samfunn og arbeidsliv,

velsigning over arbeidet vårt,

og evne og vilje til å dela på ein rettferdig måte.

(Om... Aktuelle bønneemne kan nemnast.)

Gjev oss din fred.

Det bed vi deg om, Gud.

K: Kyrkjelydssvar

Forbøn 3

Evige Gud, skapar av himmel og jord,
vi takkar og lovprisar deg for all di miskunn mot oss.

Vi bed for ditt skaparverk.

Hjelp oss å forvalta det til beste for kvarandre.

Lei folk og nasjonar til å leva i fellesskap og fred.

Vara vår konge og hans hus.

Styrk med din visdom alle som har leiaransvar blant oss.

Vi bed...(her kan koma konkrete bøner som har samanheng med temaet)

Fri oss alle frå misunning og mistenksame blick og hjelp oss til å leva i fred og forsoning.

Gud, vi bed.

K: Kyrkjelydssvar

Vi bed for alle som lever i fattigdom.

Ver vern og ly for dei som er på flukt frå krig og katastrofer.

Vi bed om fred for Jerusalem og for alle folk og stammer
som knyter si von til denne byen.

Vi bed for det forsvarslause livet.

Ver nær hos alle som er sjuke og som treng hjelp.

Vi bed for alle som kjenner seg utestengde, utan fellesskap å høyra til.

Hald di vernande hand over barnet i mors liv.

Hjelp dei som blir utsette for vald og overgrep.

Vi bed...(her kan koma konkrete bøner som har sammenheng med temaet)

Gjer oss til tenarar som kan lytta, lindra og lækja.

Gud, vi bed.

K: Kyrkjelydssvar

Vi bed for di kyrkje på jord.

Fyll henne med din Ande.

Vern oss mot vrang lære og død gudsdyrking.

Ver hos alle som blir forfølgde for ditt namns skuld.

Vi bed for biskopen vår (namnet kan nemnast)

og for alle med leiaransvar i kyrkja vår.

Vi bed for kyrkjelyden vår, for gudstjenestene og samværa,

for dei som vart døypte / skal døypast i dag (*den/dei døypte blir nemnde med fornamn*),

for foreldra, fadrane og andre som står dei nær.

Vi bed for konfirmantane våre.

Hjelp dei å finna din veg gjennom livet.
Lat dei kjenna seg omslutta av din kjærleik.
Vi bed... (her kan koma konkrete bønner som har samanheng med temaet)
Gjev oss eit ope sinn i møte med menneske som har ei anna tru eller
overtyding, så vi ikkje fordømmer og snakkar usant om kvarandre.
Gud, vi bed.

K: Kyrkjelydssvar

Gode Gud, vi bed for dei fellesskapa der vi høyrer til,
kyrkjelyden, familien, vener og grannelag.
Vi bed for barnehagane og skulane våre,
for bedrifter og arbeidsplassar
og for dei som er arbeidslause.
Ver nær hos alle strevar med sitt liv.
*Vi bed... (her kan koma bøn for institusjonar i lokalsamfunnet,
sjuke/aldersheimar og liknande, venskapsrelasjonar til menneske og prosjekt i
andre land, og andre bønner som har samanheng med temaet)*
Vi bed for heimane våre.
Lat truskap og respekt prega vår omgang med kvarandre.

Forbøna kan avsluttast med

L: Lat oss stille leggja fram for deg det kvar av oss har på hjartet

L: Gud, vi bed.

K: Kyrkjelydssvar

Forbøn 4

Far i himmelen:
Takk for at du skapte oss,
og takk for at du skapte jorda vi bur på.
Takk for at du kjenner oss og elsker oss.
Hjelp oss til å ta vare på kvarandre og på alt det du har skapt.
Gud vi bed deg.

K: Kyrkjelydssvar

Kjære Jesus:
Du fann vener du kunne gleda deg saman med og gråta hos.
Takk for evna vår til venskap.
Hjelp oss å vera til stades for kvarandre.
Lat alle menneske finna nokon dei kan stola på.
Du har vist oss at alle menneske er like viktige og like verdifulle.
Ver hos alle som lid på grunn uforstand eller vondskap.
Hjelp oss til å kjempa mot undertrykking og urett.
Gud, vi bed deg.

K: Kyrkjelydssvar

Gode Heilage Ande:

Du viser oss vegen vi skal gå.

Gjev oss vilje og kraft til å gå han.

Gjev oss visdom og styrke slik at vi kan stå saman.

Du har kalla oss til å vera di kyrkje.

Kom til oss med dine gåver

og hjelp til å vera lys og salt i verda.

Gud, vi bed deg.

K: Kyrkjelydssvar

LITANI

Fredslitaniet

Ein kan be ei kort bøn med aktuelle bønneemne etter dette litaniet. Eventuelt kan det avsluttast med "Lat oss stille leggja fram for deg det kvar og ein av oss har på hjartet."

Litaniteksten kan òg danna mønster for utforming av aktuelle bønner, som kan erstatta enkelte eller alle bønene.

F Vi bed om velsigning.

P Velsigna vere ditt rike, Fader, Son og Heilag Ande, no og alltid og i all æve.

A Amen.

Litaniet kan eventuelt byrja her:

F Lat oss be i fred til Herren.

A Herre, miskunna oss.

F Om fred frå det høge og frelse for vår sjel, lat oss be til Herren.

A Herre, miskunna oss.

F Om fred i heile verda, om samhald i Guds heilage kyrkje, og om einskap av alle, lat oss be til Herren.

A Herre, miskunna oss.

F For dette heilage huset og for dei som stig inn i det med tru, vørndnad og gudsfrykt, lat oss be til Herren.

A Herre, miskunna oss.

F For heile Guds folk, for alle tenarane i kyrkja vår, for prestane våre og for biskopen vår (**namn kan nemnast**), lat oss be til Herren.

A Herre, miskunna oss.

F For denne byen/bygda og for alle land og stader, og for dei truande som bur der, lat oss be til Herren.

A Herre, miskunna oss.

F Om tenleg vêt, om rikeleg grøde på jorda og om fredelege tider, lat oss be til Herren.

A Herre, miskunna oss.

F For dei som ferdast til sjøs, på land og i lufta, for dei sjuke og for dei som lid, for fangar og deira frelse,

lat oss be til Herren.

A Herre, miskunna oss.

F At vi må verta fridde frå all trengsle, vreide, naud og fare,
lat oss be til Herren.

A Herre, miskunna oss.

F At vi må verta fridde frå all trengsle, vreide, naud og fare, lat oss be til
Herren.

A Herre, miskunna oss.

F Hjelp oss, frels oss, miskunna oss og verna oss, Herre, i din nåde.

A Herre, miskunna oss.

F Lat oss koma i hug dei som var trugne heilt til døden, så vi overgjev oss
sjølve og kvarandre og livet vårt til Herren Jesus Kristus.

A Ja, til deg, vår Herre.

P For sigeren, æra og makta tilhøyrer deg, Fader, Son og Heilag Ande, no og
alltid og i all æve.

A Amen. / Amen, amen, amen.

Litaniet

Dette mest tradisjonelle litaniet i kyrkja vår vart utforma av Martin Luther, på grunnlag av
helgenlitaniet frå mellomalderen. Lenge var dette det einaste litaniet. Det vart difor omtalt i
bestemt form, og det har særleg vore knytt til fastetida og Bots- og bededag.

Kyrkjelyden kan syngja heile vers 2 og 8.

I gudstenester med nattverd kan det avsluttande ”Å du Guds Lam” utelatast i litaniet.

1

A Kyrie eleison, Gud Fader, miskunna oss.

Kriste eleison, Herre Krist, miskunna oss.

Kyrie eleison, Heilag Ande, miskunna oss.

2

F(A) Gud, vår Far i himmelen,

A miskunna deg over oss.

F(A) Herre Jesus, verdsens Frelsar,

A miskunna deg over oss.

F(A) Heilag Ande, vår trøystar,

A miskunna deg over oss.

3

F Frå alle synder, frå all villfaring, frå alt det som vondt er,

A fri oss, kjære Herre Gud.

4

F Frå ein vond og brå død, frå krig og undertrykking,

frå ulukker og øydelegging,

A fri oss, kjære Herre Gud.

F Frå den evige død,
A fri oss, kjære Herre Gud.

5

F For Kristi heilage fødsels skuld, for hans kross og hans død,
for hans sigerrike oppstode og himmelferd,
i vår lukkelege tid, i vår sorg og vår naud,
i vår siste time og på dommedag,
A hjelp oss, kjære Herre Gud.

6

F Styr og lei di heilage kristne kyrkje,
og lat henne sameinast i di sanning.
Gjev kyrkja tenarar som held fast på ditt ord.
Verna oss mot vrang lære og død tru.

A Høyr oss, kjære Herre Gud.
F Styrk kyrkjelyden vår med din Ande og di kraft.
Kalla dei villfarne heim att, og lat ditt ord ha framgang på jorda.
A Høyr oss, kjære Herre Gud

.

7

F Gjev fred og samhald i alle land.
Verna vårt folk og vår konge.
Vara vår jord og velsigna vårt arbeid.
A Høyr oss, kjære Herre Gud.
F Hjelp alle som er i naud og fare.
Gjer vel mot dei som gjer vondt mot oss.
Miskunna deg over alle menneske.
A Høyr oss, kjære Herre Gud.
F Jesus Kristus, Guds Son.
A Herre, tak imot vår bøn.

8

F(A) Å du Guds Lam, som bar all verdsens synder,
A miskunna deg over oss.
F(A) Å du Guds Lam, som bar all verdsens synder,
A miskunna deg over oss.
F(A) Å du Guds Lam, som bar all verdsens synder,
A gjev oss din fred.

9

A Å Herre, høyr vår bøn, og lat vårt rop nå fram til deg. Amen.

Ein kan be nokre korte bønner mellom litaniet og fastekollekten. Eventuelt kan bønene avsluttast med "Lat oss stille leggja fram for deg det kvar og ein av oss har på hjartet."

L/ML: Vi takkar deg, Gud, vår Far,

du som har gjeve oss din einborne Son, Jesus Kristus,
for at hvar den som trur på han,
ikkje skal gå fortapt, men ha evig liv.

Vi takkar deg, Jesus Kristus,
du som har bore syndene våre på din heilage lekam
og sletta ut vår skuld med ditt blod.

Vi takkar deg, Heilage Ande,
du som gjev oss denne trua i hjarta våre
at Jesus Kristus er vår einaste redning og frelse.

Gud, gjev oss din nåde, så vi fullt og fast trur
at alle syndene våre er tilgjevne for Jesu Kristi liding og døds skuld.
Styrk oss ved din Heilage Ande, så vi dagleg motstår
synd og freistingar og alltid held oss nær til Jesus,
inntil vi ser han andlet til andlet.

Vi bed i Jesu Kristi namn.

M: Amen

V. KYRKJELYDSSVAR

Ulike kyrkjelydssvar finn ein i:

- Organistens gudstenestebok
- Liturgisk musikk, hefte 1-3
- Norsk Salmebok
- Salmer 1997
- Ny framtidig Salmebok
og eventuelt andre kjelder

KYRKJEÅRSPREFASJONAR

Advent

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som du sende til frelse for verda for å oppfylla dei lovnadene du gav folket ditt gjennom profetane. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Jul og Maria bodskapsdag

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som for vår skuld vart menneske for at vi skulle bli dine born, frelste ut av mørket og inn i ditt underfulle lys. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samsrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Openberringstida

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som openberra din herlegdom for verda, så den som følgjer han ikkje skal vandra i mørkret, men ha lys og evig liv. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Faste

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som elska oss og gav seg sjølv for oss, så han vart lydig til døden, ja, døden på krossen. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Påske

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre. Han er det rette påskelammet, som har bore våre synder, og ved si oppstode har han sigra over døden. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Kristi himmelfartsdag og søndag før pinse

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmektige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som fór opp til himmelen og no sit ved di høgre hand. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Pinse

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmektige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, for han sit ved di høgre hand og har sendt Den Heilage Ande over vitna sine, så ditt folk kan jubla i glede og forkynna dine store gjerningar på mange tungemål. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Treiningstida

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmektige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som du sende til frelse for verda, for at vi ved hans død skulle få forlating for syndene og ved hans oppstode vinna det evige livet. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

eller

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmektige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre. Han er det levande brødet som kjem ned frå himmelen og gjev verda liv, så den som kjem til han, ikkje skal svelta, og den som trur på han, aldri skal tørsta. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

eller

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmektige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som kom til oss med himmelriket og forkynte den glade bodskapen, så syndarar får sitja til bords i Guds rike. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

eller

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som gjorde oss til sine læresveinar og ga lovnaden om å vera med oss alle dagar så lenge verda står. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

Helgemessesøndag, martyrdagar

I sanning verdig og rett er det at vi alltid og alle stader takkar deg, allmechtige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som var Frelsar og førebilete for alle dine heilage som har fullført løpet og teke vare på trua. Ved han lovsyng englane din herlegdom, og di kyrkje i himmelen og på jorda prisar namnet ditt med samrøysta lovsong. Med dei vil vi òg blanda våre røyster og tilbedande syngja:

NATTVERDSBØNER

Nattverdsbøn A

Innleiande lovprising

ℒ messar eller seier fram kyrkjeårsprefasjonen.

ℒ Heilag, heilag, heilag

ℒ Vi prisar deg, heilage Gud, du som skapte himmelen og jorda og elsker verda slik at du gav Son din, Jesus Kristus, så han skulle frelsa oss frå synd og død og vinna deg eit heilagt folk. Vi bed deg: Send din Ande over oss og dine gåver så vi i tru kan ta imot Jesus Kristus i brødet og vinen.

Innstiftingsorda VERBA

Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av den, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L: Stort er mysteriet i trua.

A: Kristus døydde. Kristus stod opp. Kristus skal koma att.

Følgjande setning kan leggjast til:

A: Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

ℒ Nådige Gud, til minne om Son din, han som leid og døydde for oss, feirar vi med glede og takk dette måltidet i trua på hans sigerrike oppstode og himmelfart medan vi ventar på at han kjem att i herlegdom.

Fyll oss med din kjærleik, så vi kan kjenna att Kristus i den som svelt og tørstar. Gjev oss å elska kvarandre som du har elska oss, og lat oss ein gong samlast hos deg i ditt fullkomne rike.

ℒ Vår Far / Fader vår

Nattverdsbøn frå høgmesseliturgien 1977 (revidert).

Nattverdsbøn B

Innleiande lovprising

ℒ messar eller seier: Vi takkar deg, heilage Gud, ved Son din Jesus Kristus. Han er det evige Ordet, og ved dette Ordet skapte du alt. Då tida var inne, sende du han til verda som frelsar og frigjerar. For dette prisar vi deg, saman med alle dine heilage i himmelen og på jorda.

ℒ Heilag, heilag, heilag

ℒ Vi lovar deg Gud, og takkar deg for Son din, Jesus Kristus. Ved Andens kraft vart han fødd av Maria møy. Han levde under same kår som oss og enda sitt liv då han strekte hendene ut på krosstreet. Slik gjorde han døden til inkjes, braut vondskapens lekkjer og openberra for oss oppstoda av lekamen.

Difor minnest vi hans død og oppstode når vi kjem fram for deg med desse gåvene. Vi bed deg: Send din Heilage Ande over dei, så dei for oss blir brødet til livet og begeret til frelse.

Innstiftingsorda VERBA

Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av den, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L: Stort er mysteriet i trua.

A: Kristus døydde. Kristus stod opp. Kristus skal koma att.

Følgjande setning kan leggjast til:

A: Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

L: Lat alle som får del i brødet og vinen, sameinast til eitt. Fyll oss med din heilage Ande og stadfest oss i sanninga, så vi kan prisa deg og leva til di ære.

ℒ Vår Far / Fader vår

Nattverdsbøn på grunnlag av Hippolyts tekst

Nattverdsbøn C

Innleiande lovprising

L messar eller seier:

Å, for eit djup av rikdom og visdom og kunnskap hos deg, Gud!
Himmelen fortel om din herlegdom, og jorda vitnar om dei verk dine hender har gjort. Saman med dei truande gjennom alle tider vil vi prisa ditt heilage namn.

α Heilag, heilag, heilag

L Heilag og miskunnsam er du, Gud,
som ikkje vende deg bort då mennesket synda,
men gav lovnaden din til Abraham om velsigning for alle folkeslag.
Mektig og trufast er du, som fria folket ditt frå trældom,
og fornya lovnaden gjennom profetane.
Då tida var inne, sende du Son din, fødd av ei kvinne,
for å kjøpa oss fri og gje oss retten til å vera dine born.
Ved hans død på krossen forsona du alt med deg sjølv og skapte fred,
og ved hans oppstode vart døden overvunnen.
Vi bed deg: Send din Ande over oss og dine gåver.
Samein oss i trua på din nåde, så vi kan ta imot Jesu lekam og blod
til forsoning og fred, og forkynna hans død til han kjem.

Innstiftingsorda VERBA

Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av den, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L: Stort er mysteriet i trua.

A: Kristus døydde. Kristus stod opp. Kristus skal koma att.

Følgjande setning kan leggjast til:

A: Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

L Evige Gud, saman med alt som er skapt, ventar vi med lengsel på å bli frigjorde frå det forgjengelege og få del i den fridomen som dine born skal eiga i herlegdomen. Frå deg og ved deg og til deg er alle ting. Deg vere ære i all æve!

α Vår Far / Fader vår

Nattverdsbøn med paulinske tekstar

Nattverdbøn D

Innleiande lovprising

L messar eller seier fram kyrkjeårsprefasjonen

eller

Vi lovprisar deg, evige Gud,
du som har skapt verda og alt som er i henne.
Det er i deg vi lever, rører oss og er til.
Saman med kyrkjelyden din i himmelen og på jorda
lovsyng vi ditt heilage namn:

Heilag, heilag, heilag

L: Vi takkar deg, all miskunns kjelde. Du sende Son din. Han vart krossfest og stod opp frå dei døde. Han opna skriftene og openberra seg for venene sine då han braut brødet og gav dei. No bed vi deg: Lat din Ande koma over oss og dine gåver, så auga våre blir opna, og vi kjenner han att som vår krossfeste og oppstadne Frelsar.

Innstiftingsorda VERBA

Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av den, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L: Stort er mysteriet i trua.

A: Kristus døydde. Kristus stod opp. Kristus skal koma att.

Følgjande setning kan leggjast til:

A: Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

L: Heilage Gud, gjev oss brennande hjarte, så vi i undring og glede tek vare på ordet ditt og viser miskunn mot den som lid. Bli hos oss, også når vi tvilar og sørgjer. Gå med oss, inntil sagn og smerte har vike for evig jubel og lovssong.

A: Fader vår / Vår Far

Nattverdsbøn ut frå Emmausforteljinga (Luk 24)

Nattverdbøn E

Innleiande lovprising

ℒ messar eller seier fram kyrkjeårsprefasjonen.

eller

ℒ Vi takkar deg, gode Gud, du som held himmel og jord i dine hender. Saman med englane og di kyrkje i himmelen og på jorda lovprisar vi ditt heilage namn:

ℳ Heilag, heilag, heilag eller ein annan lovsong.

L: Heilage Gud, du har skapt oss og gjeve oss livet som gåve. Vi takkar deg for Jesus Kristus, verdsens frelsar. Han døydde og stod opp att. Og vi har fått tilgjeving for syndene, og evig liv. Vi takkar deg for dåpen, der vi blir fødde på ny. Vi takkar deg for nattverden, der du samlar oss som din familie.

Vi bed deg: Send din Ande over oss og dine gåver.

Gjer oss til eitt med kvarandre og med Jesus Kristus.

Innstiftingsorda VERBA

Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av den, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L: Stort er mysteriet i trua.

A: Kristus døydde. Kristus stod opp. Kristus skal koma att.

Følgjande setning kan leggjast til:

A: Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

ℒ Gud, ta oss alle i din famn, slik ei kjærleg mor samlar borna sine om seg.

Gjev oss å elska kvarandre, slik du elsker oss.

Lat dei små bli sette høgt og dei svoltne bli metta med gode gåver.

Liturgen og/eller eit eller fleire born:

Saman med alle dine born bed vi den bøna Son din har lært oss.

ℳ Fader vår / Vår Far

Nattverdsbøn omforma etter Familiemessa.

Nattverdsordning for særskilde høve

Denne ordninga kan brukast på hovudgudstenester særleg tilpassa born og unge, og på temagudstenester. Når hovudgudstenesta blir feira som høgmesse, brukar ein ikkje denne ordninga.

Førebuing av måltidet

Brød og vin blir bore fram/gjort klart.

Helsing

ℒ Lat oss lovprisa Gud.

Kyrkjelyden reiser seg.

ℑ Takk og ære høyrer Gud til, i all æve.

eller

ℒ Lat oss lovprisa Gud.

Kyrkjelyden reiser seg.

ML Gud vil vi takka og æra.

ℑ Gud vil vi takka og æra.

Heilag (Sanctus) eller ein annan lovsong

Nattverdsbøn med innstiftingsorda

Ei av følgjande bønner:

L: Gode Gud, vi takkar deg for din herlegdom som er breidd ut over himmel og jord. Gjennom vatnet i dåpen fria du oss ut frå mørkemaktene og gav oss del i Jesus Kristus, Son din. No bed vi deg: Send din Ande over oss og dine gåver, så vi får kraft til å leva og frimod til å tru.	L: Trufaste Gud, vi vil prisa deg så lenge vi lever og lovsyngja namnet ditt til evig tid. Vi takkar deg for at du sende Son din Jesus Kristus til frelse for verda. Ved hans død får vi syndene våre tilgjevne, og i hans oppstode kan vi leva det nye livet. No bed vi deg: Send din Ande over oss og dine gåver, så dei blir eit teikn for håp i våre liv.	L: Vi lovsyng deg, Gud, som skapte himmelen og jorda. Du tek oss inn i din kjærleik og di omsorg. Takk for frelsa du har gjeve oss gjennom Jesus Kristus. Vi bed deg: Send din Ande over oss og dine gåver.
---	---	---

Vår Herre Jesus Kristus, i den natta han vart sviken, tok han eit brød, takka, braut det, gav læresveinane og sa: Ta imot og et! Dette er min kropp som blir gjeven for dykk. Gjer dette til minne om meg. Like eins tok han kalken etter måltidet, takka, gav dei og sa: Drikk alle av den. Denne kalken er den nye pakt i mitt blod som blir utrent for dykk så syndene blir tilgjevne. Kvar gong de drikk av den, så gjer det til minne om meg.

Etter innstiftingsorda kan liturgen og kyrkjelyden seia:

L: Stort er mysteriet i trua.

A: Kristus døydde. Kristus stod opp. Kristus skal koma att.

Følgjande setning kan leggjast til:

A: Han vere ære for kjærleiken som er sterkare enn døden.

α Vår Far / Fader vår

Dette leddet kan utelatast i denne korte nattverdordninga

Fredshelsing

ℒ Guds fred vere med dykk.

ℑ Guds fred vere med deg.

ℒ eller ein medliturg kan deretter leggja til:

Lat oss helsa kvarandre med eit teikn på fred.

Kyrkjelyden helsar kvarandre med handtrykk og kan seia Guds fred, eller liknande ord.

Utdeling

Sjå rettleiinga s. 000

Utdelingsorda lyder:

Dette er Jesu lekam.

Dette er Jesu blod.

eller

Kristi kropp, gjeven for deg

Kristi blod, aust ut for deg

Etter utdelinga seier liturgen:

L: Den korsfeste og oppstadne Jesus Kristus har no gjeve oss sin heilage lekam og sitt dyre blod som han gav til soning for alle våre synder.

K eller L: Han styrkje oss og halde oss oppe i ei sann tru til det evige livet.

L kan leggja til: Fred vere med dykk.

Avslutning av måltidet

Her kan ei av dei oppsette takkebønene koma, ei lokalt utforma eller ai anna høveleg takkebønn.

VELSIGNINGSORD OG UTSENDINGSORD

Velsigningsord

Normalt brukar ein den aronittiske velsigninga i hovudgudstenestene i kyrkjelyden, og alltid når gudstenesta blir feira som høgmesse.

I gudstenester der det er ønskjeleg ut frå spesielt tema eller fokus, kan eitt av alternativa til velsigning nedanfor brukast, eventuelt andre høvlege velsigningsord.

1.

Den apostoliske velsigninga kan brukast i gudstenester der ho ikkje har vore brukt som inngangsord.

L: Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærleik og Den heilage andens samfunn vere med dykk alle! ✠

K: **Amen**

2.

Kan syngjast eller lesast.

Alle: Velsign oss, Gud Fader. Velsign oss, Guds Son, Velsign oss, Guds Heilage Ande. Amen.

3.

Kan syngjast eller lesast.

L: Velsigninga frå Gud, vår skapar,
Jesus Kristus, vår frigjerar,
og Den heilage ande, vår livgjevar,
vere med dykk alle. ✠

M: **Amen.**

UTSENDINGSORD

I tillegg til utsendingsorda i ordninga (sjå s.13) kan eit anna høveleg utsendingsord brukast. Det kan eventuelt òg formulerast egne utsendingsord.

Korte utsendingsord kan eventuelt innleiast med eit bibelord, i tråd med dagens tekstar/tema.
Nokre eksempel:

Gud gav oss ikkje ei ånd som gjer motlaus; vi fekk Anden som gjev kraft, kjærleik og visdom (2 Tim 1,7).

Gå i fred.

Guds fred, som går over all forstand,
skal vara dykkar hjarte og tankar i Kristus Jesus (Fil 4,7).
Gå i fred.

Kristus seier: ” De har ikkje valt ut meg, men eg har valt ut dykk og sett dykk til å gå ut og bera frukt, ei frukt som varer.” (Joh 15,16)

Gå i fred.

(Utsendingsord frå vigslingsliturgien)

SENTRALE LITURGISKE TEKSTAR PÅ SAMISKE SPRÅK

Nordsamisk

INNGANGSORD

Nådehelsing

Ráhkis searvegoddi. Árbmu lehkos dinguin ja ráfi Ipmilis, Áhčisteamet ja Hearrás Jesus Kristusis.

I namnet til Faderen, Sonen og Den heilage ande

Áhči ja Bártni ja Bassi Vuoiŋŋa nammii.

KYRIE

Kyrie eleison, Ipmil Áhččámet árpmit min.
Krisite eleison, Hearrámet Kristus árpmit min.
Kyrie eleison, Bassi Vuoiŋŋa árpmit min.

DEN APOSTOLISKE TRUVEDKJENNINGA

Mun oskkun Ipmil Áhččái, buotveagalažžii,
almmi ja eatnama sivdnideaddjái.

Mun oskkun Jesus Kristusii,
Ipmila áidnoriegádan Bárdnái, min Hearrái,
guhte sahkanii Bassi Vuoiŋŋas,
riegádii nieiddas Márjjás,
givssiduvvui Pontius Pilatusa áiggi,
russiinávlejuvvui, jámii ja hávdáduvvui,
njejai jábmiid riikii,
bajásčuožžilii jábmiid luhtte goalmmát beaivvi,
manai bajás albmái,
čohkká Ipmila, buotveagalaš Áhči, olgeš gieda bealde,
bohtá fas doppe dubmet elliid ja jábmiid.

Mun oskkun Bassi Vuoiŋŋii,
bassi oktasaš girku,
bassi olbmuid searvevuoda,
suttuid ándagassii addojumi,
oačči bajásčuožžileami
ja agálaš eallima.
Amen.

FADERVÅR

Áhčči min, don guhte leat almmis!
Basuhuvvos du namma.
Bohtos du riika.
Šaddos du dáhttu
mo almmis nu maddái eatnama alde.
Atte midjiide odne min beaivválaš láibámet.
Ja atte midjiide min suttuideamet ándagassii,
nugo maddái mii ándagassii addit min velggolaččaidasamet.
Ja ale doalvvo min geahččalusa sisa,
muhto beastte min bahás eret.
Dasgo du lea riika ja fápmu ja gudni agálašvuhtii.
Amen.

NATTVERD

Utdelingsord

Dát lea Jesusa rumaš.
Dát lea Jesusa varra.

Tilseiingsord etter utdeling av nattverd:

Russiinávljuvnon ja bajásčuožžilan Jesus Kristus lea dál addán
didjiide (midjiide) bassi rupmašis ja varas, man son attii lonástussan buot din
(min) suttuid ovddas. Son nannešii ja bisuhivččii din (min) duohta oskkus
agálaš eallimii. Ráfi lehkos dinguin.

VELSIGNINGA

Herrá buressivdnidivččii du ja várjalivččii du.
Herrá divttášii muođuidis čuovgat du badjelii
ja livččii dutnje árbmugas.
Herrá bajidivččii čalmmiidis du ala
ja attášii dutnje ráfi. ✠

Lulesamisk

INNGANGSORD

Nådehelsing

Gieres tjoaggulvis. Ármmo ja ráfe Jubmelis, Áhtjestimme ja Hærrá Jesus
Kristusis.

I namnet til Faderen, Sonen og Den heilige ande

Áhtje ja Bárne ja Ájllis Vuojnjanisá namán.

KYRIE

Kyrie eleison, dân Áhtjtáma, gulldala.
Kriste eleison, Kristus Hærráma, gulldala.
Kyrie eleison, gulá, Ájlis Vuojnjanis.

DEN APOSTOLISKE TRUVEDKJENNINGA

Mån jáhkáv Jubmel Áhtjtáj, gájkvæksásij,
alme ja ednama sjivnnjediddjáj.

Jáhkáv Jesus Kristusij,
suv ájnnaiegádim Bárnáj, mijá Hærráj,
guhti Ájlis Vuojnjanisás sahkanij,
nejdda Marias riegádij,
Pontius Pilatusa vuolen vájveduváj,
ruossinávlliduváj, jámij ja hávddáduváj,
jábbmegij rijkkaj luojtádij,
goalmát biejeve jábbmegij lussta tjuodtjelij,
almmáj vuolgij,
gájkviekses Jubmel Áhtje oalges bielen tjáhkkehime,
dåppelt vas boahtemin viessojt ja jábbmegijt duobbmitjit.

Jáhkáv Ájlis Vuojnjanissaj,
ájlis aktisasj girkkuj,
ájllisij sebrudahkaj,
suttoj ándagisluojttemij,
jábbmegij tjuodtjelibmáj ja ihkeven iellemij.
Amen.

FADERVÅR

Áhttje mijá guhti le almen.
Ájlistuvvus duv namma.
Båhtus duv rijkka.
Sjaddus duv sidot
gåk almen, nåv aj ednamin.
Vatte midjij uddni mijá bæjvvásasj lájbev.
Ja luojte midjij suttojdimme ándagis,
nåv gåk mij aj luojttep mijá velgulattjajda.
Ja ale mijáv gæhttalibmáj lájddi,
ájnat várjjala mijáv bahás.
Juhte duv le rijkka ja fábmo
ja herlukvuohta ihkeven ájggáj.
Amen.

NATTVERD

Utdelingsord

Dát le Jesusa rumáj.

Dát le Jesusa varra.

Tilseiingsord etter utdeling av nattverd:

Ruossinávllidum ja bájastjuodtjelam Jesus Kristus le dal didjij (midjij) vaddám ietjas ájlis rubmahav ja varáv majt sán sábadussan vattij dijá (mijá) suttoj ávdås. Sán gievrrodus dijáv (mijáv) ja várjialus dijáv (mijáv) duodalasj jáhkon ihkeven iellemij.

Ráfe lehkus dijájna.

Velsigninga

Hærrá buorrissjivnnjedus duv ja várjialus duv.

Hærrá, tjuovggijus árudijás dunji ja árrus dunji ármogis.

Hærrá járggálus árudijás dunji ja vaddus dunji ráfev.

Amen. Amen. Amen.

Sørsamisk

INNGANGSORD

Nådehelsing

Jupmele dijine áarmehke lea jih raeffiem dijese vadta.

I namnet til Faderen, Sonen og Den heilige ande

Jupmel Aehtjien, Baernien jih Aejlies Voejkenen nommesne.

KYRIE

Kyrie eelejsån, Jupmel Aehtjie, aarmodh.

Kriste eelejsån, Kristuse áejvie, aarmodh.

Kyrie eelejsån, Aejlies Voejkene, aarmodh.

DEN APOSTOLISKE TRUVEDKJENNINGA

Manne Jupmelen Aahtjan jaahkam,

faamoehkommes, Elmien jih eatnemen sjugniedæjjese.

Manne Jeesus Kristusasse jaahkam,

Jupmelen aajnege baarnan, mijjen áajvan

gie Aejlies Voejkenen baaktoe áadtjine sjídti,

Maarja miejteste reakasovvi,

Pontius Pilatusen baelien njåvtasovvi,
kroessese noeresovvi, jeemi jîh kroeptese biejesovvi,
våålese jaemedes-rijhkese vöölki,
gåalmeden biejjien jaemiedistie tjuedtjeli,
bæjjese Alman vöölki,
Jupmelen, faamoehkommes Aehtjien,
åelkies bielesne tjahkan,
gubpede viht edtja bäästede bætedh,
jielije jîh åemie almetjidie dööpmedh.

Manne Aejlies Voejkenasse jaahkam,
gærhkoen aejlies ektievoetese,
aejlies almetji tjåanghkenæmman,
sådtoej luejhtiemasse,
åedtjien tjuedtjielæmman jîh ihkuve jieliemasse.
Aamen.

FADERVÅR

Mijjen Aehtjie guhte leah Elmie-rijhkesne.
Baajh dov nommem aejliestovvedh.
Baajh dov rijhkem bætedh.
Baajh dov syjhtedem eatnamiesnie sjîdtedh guktie Elmie-rijhkesne.
Luejhtieh mijjeste maam mijjeh meadteme
Guktie mijjeh luejhtebe dejstie guhth mijjese meadteme.
Aellieh luejhtieh mijjem giehtjelimmiej sîjse,
Valla vaarjelh mijjem bahheste.
Juktie rijhke lea dov, faamoe jîh earoe ihkuven aajkan. Aamen.

NATTVERD

Utdelingsord

Altern. I:

Daate lea Jeesusen åedtjie

Daate lea Jeesusen vîrre

Altern. II:

Daate lea Jeesusen åedtjie mij dutnjien vadtasåvva

Daate lea Jeesusen vîrre mij dov gielhtie gaalki

Tilseiingsord etter utdeling av nattverd:

Jeesus Kristuse gie kroessese noeresovvi jîh jaemiedistie tjuedtjeli, lea altese
aejlies åedtjiem jîh vîrrem dijje (mijjese) vadteme sådtojste gorresovvedh.
Jeesuse dijje (mijjese) faamoem vada jîh dijje (mijjem) saetnies jaahkosne
vaarjele ihkuve jiemedasse. Raeffie dijje!

VELSIGNINGA

Jupmele datnem bueriesjugnehte jïh datnem vaarjele.
Jupmele jïjtse ååredæjjine dutnjien tjuavka
jïh dutnjien åårmehke orre.
Jupmele jïjtse ååredæjjine dov gåajkoe járra
jïh dutnjien raeffiem vadta. ✠

Kvensk

INNGANGSORD

Nådehilsen

Rakas seurakunta.
Armo olkhood teile
Ja rauha Jumalalta, meiðän Isältä,
Ja Herralta Jesukselta Kristukselta.

I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn

Isän ja pojan ja pyhän hengen nimheen.

KYRIE

Kyrie eleison, Jumala meiðän Isä, armatta minnuu.
Kriste eleison, Herra Kristus, armatta minnuu.
Kyrie eleison, Pyhä Henki, armatta minnuu.

DEN APOSTOLISKE TRUVEDKJENNINGA

Mie uskon Jumalhaan,
kaikkivalttihaasheen
Taivhaan ja mailman luojhaan.

Mie uskon Jeesuksheen Kristuksheen,
Jumalan ainutsyntyisheen Poikhaan,
meiðän Herrhaan,
sikkiintyny Pyhän Hengen kautta,
jonka Neittyt Maaria synnytti,
piinattu Pontius Pilatuksen alla,
risthiinraulittu, kuollu ja hauðattu,
meni kuolemanvaltakunthaan,
nousi ylös kolmantena päivänä,
meni taivhaasheen,
istuu Jumalan kaikkivalttihaan
Isän oikeela puolela

ja tulee takasin tuomitemhaan ellävii ja kuolheita.

Mie uskon Pyhhään Henkheen,
pyhhään tavalisheen kirkhoon,
pyhiin valtakunthaan,
synttiin antheeksi antamisheen,
ruumhiin ylösnousemisheen,
ja ikuisheen elämhään.
Aamen.

FADERVÅR

Isä meidän, joka olet taivhaassa!
Pyhitetty olkhoon sinun nimi
Likenytkhөөn sinun valtakunta
Tapattukhoon sinun tahto
Niin maassa, niinko taivhaassaki
Anna meile tänä päivänä meidän jokapäiväisen leivän
Ja anna meile meidän synnit antheeksi
Niinko metki annama antheeksi meidän velvolisile
Ja älä johdata meitä kiussauksheen
Mutta päästä meidät pahasta
Sillä sinun oon valtakunta,
voima, ja kunnia
ijänkaikkisesti
Aamen

NATTVERD

Utdelingsord

Jakosanat

Tämä oon Jeesuksen ruumis.
Tämä oon Jeesuksen veri.

Tilseiingsord etter utdeling av nattverd

Risthiinnaulittu ja ylösnoussu Jeesus Kristus
oon nyt antanu meile oman pyhän ruumhiin ja veren
mikkä hän antoi meile meidän synttiin sovitukseksi
Hän vahvistakhoon meidät ja pitäkhөөn meidät todelisessa uskossa
ijänkaikkisheen elämhään.
Rauha olkhoon teidän kansa.

Velsinga

Herra siunatkhoon sinnuu ja varjelkhoon sinnuu!
Herra antakhoon kasvot loistaa sinun yli ja olkhoon sinule armolinen!
Herra kääntäkhөөn kasvot sinun pääle ja antakhoon sinule rauhan!

Aamen. Aamen. Aamen

HOVUDGUDSTENESTE PÅ SÆRSKILDE DAGAR I KYRKJEÅRET - RUBRIKKAR

ADVENTSTIDA

I advents- og juletida kan det vera aktuelt å bruka lyssymbolikk som liturgisk verkemiddel. Når Lysmesse/lysgudsteneste ikkje blir halden som hovudgudsteneste, kan slik gudsteneste vera ei fritt oppbygd temagudsteneste.

På hovudgudstenesta i adventstida kan det brukast adventskrans med fire lys, samtidig som ein syng dei aktuelle versa av ein høveleg adventssalme. Dette kan gjerast på plassen for inngangssalmen, eller som eit sjølvstendig innslag etter samlingsbøna.

JULAFTAN

Gudsteneste på julaftan kan leggjast opp etter struktureksempel 4, s.16, "Forenkla gudsteneste utan nattverd".

1. JULEDAG

På juledags høgtidsgudsteneste tilrår ein:

- *Dagens bøn som samlingsbøn.*
- *Gloria med laudamus.*
- *Høgtidsvers i innleiingsdelen av preika, NoS 48, eller eit anna høveleg vers.*
- *Nicenum som truvedkjenning.*

2. JULEDAG

På "Stefanusdagen" tilrår ein ei lokalt utforma forbøn som legg vekt på temaet "menneske som blir forfølgde for si tru" (jfr. Temaområda under Forbøn, s. 30), eller eit ferdig utforma litani for dei forfølgde.

SAMEFOLKSDAGEN (6. februar)

Samefolksdagen kan markerast i ei eiga gudsteneste på sjølve dagen eller i samband med hovudgudstenesta på den søndagen som ligg nærast.

Aktuelle enkeltpersonar eller samiske miljø i lokalsamfunnet bør trekkjast inn i førebuinga og gjennomføringa av gudstenesta.

Lokale tilhøve avgjer korleis ein legg gudstenesta opp og i kva for grad samisk språk blir teke i bruk. Teamet for dagen kan få nedslag i salme- og tekstval, preike, forbøn, musikk, symbolhandlingar osv. Som eit minimum bør eit samisk kyrie bli sunge og dagen bør vera eit tema i forbøna.

Eit utval liturgiledd og salmar på nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk finst i både Ordning for hovudgudstenesta og salmeboka.

FASTEGUDSTENESTE

Fastegudsteneste kan ein halda på kvar dagar, helst onsdag eller fredag, i tida frå oskeonsdag til onsdag i den stille veka. Det er ønskjeleg at det blir halde gudsteneste på oskeonsdag.

Ein tilrår at gudstenestene blir lagde opp etter struktureksempel 2, s.16, "Forenkla gudsteneste med nattverd".

Som Forbøn kan ein bruka Litانيت (NoS 951) eller ei anna høveleg forbøn i litaniform.

HOVUDGUDSTENESTER I FASTETIDA

Lovsong Gloria kan utelatast på hovudgudstenester i fastetida, med unnatak når det gjeld Maria bodskapsdag.

Som Forbøn kan Litانيت (NoS 951) og Fastekollekten brukast. Det kan vera høve til stille bøn og/eller ein kan be korte, lokalt utforma bøner før Fastekollekten.

Forsakinga kan brukast saman med trusvedkjeninga også når det ikkje er dåp – med følgjande innleiing:

Lat oss vedkjennast forsakinga og trua, slik det lyder ved den heilage dåpen.

Som innleiing til velsigninga kan ein bruka "Herren vere med dykk/Og med deg vere Herren" eller "Ta imot velsigninga".

SKJÆRTORS DAG

Dagens hovudgudsteneste med nattverd kan ein halda om kvelden.

Når gudstenesta tek slutt, kan altaret dukast av.

LANGFREDAG

Lesing av lidingshistoria (i Bibelens rekkefølge: Matteus, Markus, Lukas, Johannes) – sjå tekstboka.

Det kan haldast ei kort preike eller ein tekstmeditasjon. Eventuelt kan preika erstattast av stille, til ettertanke og bøn.

PÅSKENATT

Liturgien i Gudstenesteboka, del I, s. 223 ff, kan brukast.

PÅSKEDAG

På Påskedags høgtidsgudsteneste brukar ein gjerne:

- *Dagens bøn som samlingsbøn.*
- *Gloria med laudamus.*
- *Høgtidsvers i innleiingsdelen av preika, NoS 178, eller eit anna høveleg vers.*
- *Nicenum som truvedkjenning.*

*Der tilhøva ligg til rette for det, kan høgmessa denne dagen avsluttast slik:
Etter dei tre gonger tre klokkeslag går kyrkjelyden ut under postludiet,
eventuelt medan klokkene kimar, og samlar seg på kyrkjegarden, eventuelt på
kyrkjebakken. Der syng ein nokre vers av ein høveleg påskesalme.*

1. MAI

*Gudsteneste på 1. mai kan leggjast opp etter struktureksempel 2 eller 3, s. 16,
"Forenkla gudsteneste med nattverd" eller "Gudsteneste utan nattverd".*

*Som forbøn foreslår ein ei lokalt utarbeidd bøn med vekt på følgjande
temaområde: "Folk og nasjonar i verda" og "Vårt eige land og folk" (sjå
Temaområde, Forbøn s. 30).*

17. MAI

*Gudsteneste på 17. mai foreslår ein blir lagd opp etter struktureksempel 4,
s.16, "Forenkla gudsteneste utan nattverd".*

*Ein kan utarbeida forbøna lokalt med vekt på følgjande temaområde: "Folk og
nasjonar i verda" og "Vårt eige land og folk" (sjå Temaområde, Forbøn s.
30).*

PINSEDAG

På Pinsedags høgtidsgudsteneste tilrår ein:

- *Dagens bøn som samlingsbøn.*
- *Gloria med laudamus.*
- *Høgtidsvers i innleiingsdelen av preika, NoS 216, eller eit anna høveleg vers.*
- *Nicenum som truvedkjenning.*

SANKTHANS (Jonsok)

*Gudsteneste på Sankthans kan leggjast opp etter struktureksempel 2 eller 3, s.
16, "Forenkla gudsteneste med nattverd" eller "Gudsteneste utan nattverd".*

OLAVSDAGEN (Olsok)

*Gudsteneste på Olavsdagen foreslår ein blir lagd opp etter struktureksempel 2
eller 3, s.16, "Forenkla gudsteneste med nattverd" eller "Gudsteneste utan
nattverd".*

MIKKELSMESS

(Erkeengelen Mikael og alle englars dag)

I kyrkjelydar som gjer vedtak om det, kan Mikkelsmess markerast anten på ei kveldsgudsteneste 29. september eller på høgmessa den søndagen som ligg nærast den datoen.

Tema som ein kan leggja vekt på denne dagen, er:

- a) Den kosmiske striden mellom gode og vonde makter.*
- b) Den kristologiske forankringa av kampen mot og sigeren over det vonde.*
- c) Erkeengelen Mikael og hans rolle.*
- d) Englane som Guds tenarar som blir sende til vår hjelp.*

Preget på den dagen bør særleg koma til uttrykk i salmeval, preike og utforming av forbøna.

Sider ved tematikken for dagen gjer dagen særleg høveleg for at born og unge kan delta. Det kan til dømes vera prosesjon med born som ber bilete av englar eller englar dei sjølve har laga. Englane kan plasserast i koret eller kan hengjast opp i snorer i kyrkjerommet.

Dramatiserande innslag kan byggja på bibelske forteljingar om møte med englar.

I kyrkjer som har utsmykking med englemotiv, kan ein når tilhøva ligg til rette for det, ha vandring i kyrkjerommet til denne utsmykkinga.

HAUSTTAKKEFEST

Ein tilrår at born deltek på ein særleg måte og set sitt preg på denne gudstenesta.

Under inngangsprosesjon kan noko av grøda frå jorda berast fram.

Aktuelle grupper og organisasjonar i lokalsamfunnet kan trekkjast inn både under førebuinga og gjennomføringa av gudstenesta.

HELGEMESSESØNDAG

Til hovudgudstenesta eller eiga minnegudsteneste kan ein invitera dei som i løpet av året har mist ein av sine kjære.

Dei som har gått bort det siste året, bør minnast ved at det blir tent lys for kvar enkelt og at det blir høve for alle som deltek på gudstjenesta til å tenna lys på lysglobe eller annan lystenningsstad.

HOVUDGUDSTENESTER MED SÆRLEG FOKUS PÅ TRUSOPPLÆRING

Ein tilrår at alle tiltak i trusopplæringa i kyrkjelyden har tilknytning til gudstenestelivet.

Dette inneber at born og unge som ein del av si trusopplæring også får høve til å vera medliturgar på hovudgudstenestene i kyrkjelyden.

Dei ulike "fasane" eller aldersgruppene i trusopplæringa bør òg knytast til nokre gudstenester der dei kan vera med og setja sitt heilt spesielle preg.

Dette gjeld blant anna gudstenester med utdeling av bøker eller andre opplæringsmidlar med tilknytning til trusopplæringstiltaket. Utdeling kan ein ha etter preika og truvedkjenninga, eller på ein annan høveleg stad i gudstenesta.

GUDSTENESTER I KONFIRMASJONSTIDA

Gudsteneste med presentasjon

Ved starten av konfirmasjonstida blir konfirmantane presenterte for kyrkjelyden i ei gudsteneste. Lokale tilhøve avgjer korleis denne gudstenesta skal leggjast opp.

At konfirmantane er til stades skal setja sitt preg på heile gudstenesta.

Presentasjonen av konfirmantane kan ein ha på ulike stader i gudstenesta, til dømes etter leddet "salmen etter truvedkjenninga" (ledd 15) eller i inngangsdelen av gudstenesta.

I samband med presentasjonen kan ein ha lystenning eller andre enkle symbolhandlingar.

"Bøn for konfirmantane" (sjå www.kirken.no) eller ei lokalt utforma forbøn kan brukast der forbønene har sin plass.

Nokre av leiarane for konfirmantarbeidet kan delta som medliturgar under bøna for konfirmantane og også elles i gudstenesta.

Konfirmasjonsgudsteneste med forbøn for den enkelte

Konfirmasjonstida blir avslutta med konfirmasjonsgudstenesta.

At konfirmantane er med, skal setja sitt preg på heile gudstenesta. Samlingsbøna kan utformast i samarbeid med konfirmantane.

Synsvedkjening kan utelatast eller utformast i samarbeid med konfirmantane.

Ord-delen i gudstenesta kan kortast ned til to eller éi tekstlesing.

*Truvedkjeninga seier ein fram saman med forsakinga etter preika under leddet **Påminning om dåpen**.*

*Ledd 16 **Forbøn** blir erstatta med **16 a (14 a,b,c i noverande ordning) Bøn for konfirmantane, 16 b Kort bønosalme og 16 c Bøn for den enkelte konfirmanten**.*

Ved prosesjonen kan det ringjast med alle klokkene.

Den forrettande presten kan bera messehaket ved prosesjonen og under altartenesta

HOVUDGUDSTENESTA SOM TEMAGUDSTENESTE

(aktuelt bl.a. på dagen for skaparverket og gudstenester knytt til andre tema som er nemnde i Tekstboka: Kristen einskap, Rettferd og fred, Forfølgde og undertrykte)

Temagudsteneste kan leggjast opp etter struktureksempel 1 og 2, s. 16, Høgmesse eller Forenkla høgmesse.

Temaet bør setja sitt preg på heile gudstenesta: Salmeval, samlingsbøn, tekstlesingar, preike, forbøn, offerformål, eventuelle symbolhandlingar, spesielle innslag som drama, dans, musikk og anna.

Gudstenesta legg ein opp og gjennomfører ein i størst muleg grad i samarbeid med grupper og organisasjonar som har eit særleg engasjement i forhold til det aktuelle temaet.

Når det er nattverd, brukar ein ei av dei godkjende nattverdsordningane. Om ein vil tilpassa ordninga for nattverd til ei særskild gudsteneste, kan "Nattverdordning for særlege høve" brukast, med den opninga som der finst til å tilpassa ordninga til det høvet og det temaet som gudstenesta har.